

SOCIALPÆDAGOGEN

14
10

Idræt som pædagogisk redskab

14/2010

9. JULI

ISSN 0105-5399

Ansvarshavende
Forbundsformand
Kirsten Nissen

Redaktion
Jens Nielsen (redaktør)
Kurt Ladefoged
Lone Marie Pedersen
Maria Rørbæk
Layout
Steven Leweson

Stillingsannoncer
Lene Jensen, Datagraf Auning AS,
Energivej 75, 8963 Auning
Tlf. 8795 5555,
fax 8795 5544
annoncer@datagraf.dk

Læserindlæg, artikler og
anmeldelser er ikke nødvendigvis
udtryk for redaktionens eller
organisationens mening.
Redaktionen påtager sig intet
ansvar for uopfordret indsendt stof.

Alle artikler i Socialpædagogen
kan desuden findes i arkivet på
www.socialpaedagogen.dk

Adresse
Socialpædagogen
Brolæggerstræde 9,
1211 København K
Tlf. 7248 6000
Åbningstid: mandag-onsdag 9-15,
torsdag 9-17, fredag 9-13
Telefax: 7248 6001
redaktionen@sl.dk
www.socialpaedagogen.dk

Abonnement
Abonnementspris 2010:
877,00 kr. inkl. moms (26 numre)
Løssalg: 39,00 kr. + porto

Tryk og produktion
Datagraf Auning AS

Oplag
42.518 i perioden
1.7.08-30.06.09

Redaktionen af 14/10
er afsluttet den 01.07.2010.

Deadline for læserbreve og
stillingsannoncer til 15/10,
der udkommer den 23. juli, er
mandag den 12. juli kl. 12.
Deadline for stillingsannoncer til
16/10 er den 26. juli kl. 12.
For tekstsiderannoncer er deadline
til 16/10 onsdag den 21. juli.

Forsidefoto:
Ulrik Jantzen / Das Büro

 Medlem af
Danske
Specialmedier

KOMMENTAR

På det specialiserede sociale område har vi altså valgt, at det er ok at tale om grådighed og urimelige krav fra borgere, der ret beset bare holder sig til lovens bogstav

Nye tal på bordet ændrer – intet

Af Kaj Skov Frederiksen
Forbundskasserer

FOTO: VIBEKE TOFT

For at få et ordentligt overblik over, hvordan det egentlig ligger med udgiftsudviklingen på det specialiserede sociale område, satte Kommunernes Landsforening (KL) og Finansministeriet for et års tid siden det eksterne konsulentfirma Deloitte til at analysere tendenserne i udgiftsstigningerne på området. For nylig kom så resultatet. Lige midt i økonomiforhandlingerne mellem regeringen og KL.

Men som så ofte før, når regeringen prøver til at kvalificere deres beslutninger med ekstern ekspertbidrag, valgte de at se bort fra de nye tal. Det er ikke bare sært. Det er også dybt problematisk.

Deloitte har nemlig med deres analyse dokumenteret, at der ikke er nogen sammenhæng mellem de faktiske forhold på institutionerne og takstudviklingen. Den tendens bekræfter en undersøgelse, som vi for nylig gennemførte blandt lederne på landets specialiserede sociale tilbud, hvor vi blandt andet spurgte dem om takstudviklingen. Og tendensen er klar: 70 procent af lederne svarede, at de slet ikke har indflydelse på taksterne størrelse. Og at de bliver pålagt centrale administrative udgifter, som indgår i deres stigende takster.

Deloitte-rapporten dokumenterer også, at den største årsag til stigningen i taksterne er, at der blevet flere brugere. Resten af stigningen skyldes flere vanskelige – og dermed dyrere – brugere, flere administrative udgifter og et stort administrativt overhead – altså den del af taksten, der bidrager til at finansiere kommunens centrale fællesudgifter.

Der er altså blevet flere brugere. Det rimer ikke helt med den retorik, vi har gennem noget tid måttet lægge øre til fra KL og kommunerne, nemlig, at de stigende udgifter skyldes, at området er præget af ændrede behov og urimelige krav fra borgerne og deres pårørende.

Og det rimer slet ikke med, at regeringen fastholder, at kommunerne skal overholde nulvækst i budgetterne i de kommende år. Det giver jo ikke mening! Det kræver ikke megen fantasi at forestille sig, hvem der kommer til at bøde for, at regeringen på den måde vælger at tage skyklapper på og ignorere data, som den tilmed selv har tilvejebragt. Jeg kunne godt have ønsket mig, at den havde brugt de nye tal til en mere frugtbar strategi for det specialiserede sociale område.

På hvilke andre områder vil man acceptere at slække på kravene, fordi målgruppen bliver større, eller vi bliver bedre til at behandle? Ville man kunne forestille sig det samme scenarie på sundhedsområdet? Jeg tror det ikke. Men på det specialiserede sociale område har vi altså valgt, at det er ok at tale om grådighed og urimelige krav fra borgere, der ret beset bare holder sig til lovens bogstav.

INDHOLD

FOTO: ULRIK JANTZEN / DAS BUREAU

04 IDRÆT SOM PÆDAGOGISK REDSKAB

Idræt og motion er meget mere end verdensmesterskaberne i fodbold – det er også et pædagogisk redskab. 'Det er ikke okay, at en pædagog er helt inaktiv, for den måde, personalet bruger kroppen, smitter af på den måde, brugerne bruger kroppen', siger lektor Grethe Sandholm, der underviser i pædagogisk idræt. Tag med til idrætsstævne for udviklingshæmmede og afspænding for brugerne på et værested – og læs hvordan de tidligere professionelle fodboldspillere Laudrup og Høgh vil bruge fodbolden pædagogisk

04 Motion har social slagside

07 Bevægelse med bagtanke

11 Efteruddannelse i pædagogisk idræt

13 Kroppen er med på arbejde

14 Høgh og Laudrup vil bruge fodbolden pædagogisk

16 Konkurrencen bruges pædagogisk

ILLUSTRATION: LOUISE THANE-JENSEN

20 STOFMISBRUG

Mange stofmisbrugere bliver ikke behandlet for de andre lidelser, de har, fordi sundhedssystemet afviser at udrede dem, så længe de er misbrugere. Undersøgelser viser ellers, at mindst halvdelen af stofmisbrugerne har en psykisk lidelse, og langt de fleste har haft den, før de blev misbrugere. Derfor bør Sundhedssystemet ændre sin praksis, siger psykolog. Stofmisbrugsbehandlingen er blevet bedre, men det hjælper ikke så meget, når både politikere og behandlersystemet svigter efterbehandlingen, siger lektor fra Center for Rusmiddelforskning

20 Peter og Ingelis

22 Diagnose og relation – hånd i hånd

24 Behandlingen er blevet bedre

26 FACEBOOK

27 TILLIDSREPRÆSENTANTER
LO: Fyring af TR i Odder ikke i orden

28 SYNSPUNKT
Åbent brev til Socialpædagogerne

Svar: Kære familieplejere i Næstved

IDRÆT SOM PÆDAGOGISK REDSKAB

Motion har social slagside

Den sociale ulighed slår igennem, når det gælder motion. Socialt udsatte er mindre fysisk aktive end socialt velstillede, men flere forskningsprojekter viser, at det er muligt at ændre

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk
Foto: Ulrik Jantzen / Das Büro

Der er betydelige sociale forskelle i befolkningens sundhedsadfærd. De dårligst stillede samfundsgrupper har generelt de dårligste sundhedsvaner og er oftere syge.

Så håndfast slog Statens Institut for Folkesundhed det fast i 'Folkesundhedsrapporten Danmark 2007'.

Og meldingen går igen, når man taler med forskere og andre fagpersoner med speciale i idræt og motion.

– Uanset hvilke undersøgelser man kigger i, finder man stort set altid en sammenhæng mellem økonomi, uddannelse og fysisk aktivitet, siger Henrik Brandt, der er direktør i Idrættens Analyseinstitut – en selvejende institution under Kulturministeriet.

Rent statistisk dyrker højtuddannede og rige mere motion end lavtuddannede og fattige. Det er dog ikke sikkert, at det er pengene eller uddannelsen i sig selv, der gør forskellen.

– Lav indtægt kan for eksempel også hænge sammen med hverdagsforhold som arbejdsløshed eller hårdt fysisk og nedslidende arbejde, som gør, at idræt ikke står øverst på dagsordenen. Et mindre socialt netværk, så man ikke har nogen at følges med til idræt, eller nogen, der kan motivere

én til at komme af sted, kan også være en faktor, siger Henrik Brandt.

Social ulighed i sygdomme og dødelighed

På Statens Institut for Folkesundhed er Christina Bjørk Petersen for øjeblikket ved at skrive en ph.d.-afhandling om livsstil og helbred.

I den forbindelse har hun blandt andet analyseret spørgeskemaundersøgelser, der viser sammenhængen mellem motionsvaner og uddannelse – og tendensen er tydelig:

Dem, der har mere end 13 års uddannelse – som for eksempel en pædagog med studentereksamen – er markant mere aktive end ufaglærte, der har mindre end ti års uddannelse. Eksempelvis er 23 procent af de kvinder, der har mere end 13 års uddannelse, meget fysisk aktive i fritiden – mens det kun gælder for 13 procent af de kvinder, der har mindre end ti års uddannelse.

– Der er helt klart en social ulighed i motion, ligesom der for eksempel også er, når det gælder rygning og kost. Og den sociale ulighed i sundhedsvaner medfører også en social ulighed i livsstilssygdomme og dødelighed, siger Christina Bjørk Petersen.

Og den sociale ulighed i fysisk aktivitet ser også ud til at trænge stærkt igennem, når man ser på nogle af de mest udsatte grupper i samfundet. Eksempelvis har Statens Institut for Folkesundhed lavet en anden undersøgelse, der viser, at markant flere socialt udsatte børn er forholdsvis fysisk inaktive i fritiden end deres jævnaldrende kammerater (se grafik på side 6).

Muligt at ændre

Andre forskningsprojekter viser, at det er muligt at mindske den sociale ulighed i motion. På institut for idræt på Københavns Universitet lavede Bir-

Læs mere

Hent 'Folkesundhedsrapporten Danmark 2007' på www.kortlink.dk/7v6m

Hent Annette Michelsens la Cours rapport 'Virker det – og i givet fald hvorfor. Evaluering af idrætsprojekter for overvægtige børn' på www.kortlink.dk/7v8w

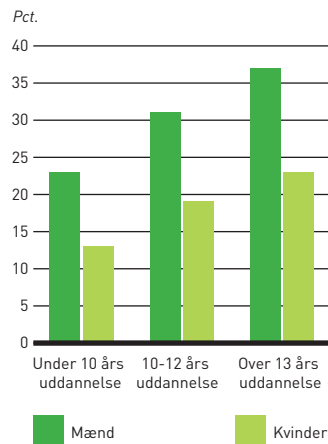

Hjemløselandsholdet kæmpede for nationens ære ved Homeless World Cup i Italien i 2009 – hjemløsefodbold er samtidig et eksempel på, at det kan lade sig gøre at ændre den sociale ulighed i motion.

Jo mere uddannelse – jo mere motion

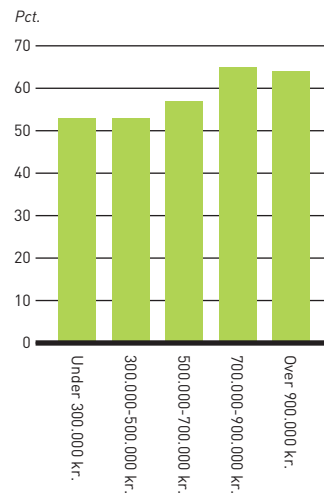
Andelen af danske mænd og kvinder, der er meget fysisk aktive i fritiden, fordelt på uddannelsesniveau

Kilde: De nationale Sundheds- og Sygelighedsundersøgelser, Statens Institut for Folkesundhed, 2005. Læs mere på www.kortlink.dk/7uf8

De rige dyrker mere motion

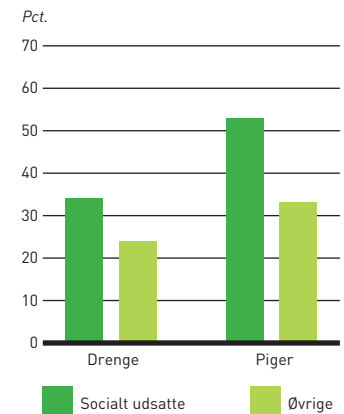
Andelen af voksne danskere, der dyrker regelmæssig sport eller motion, sat i forhold til årlig husstandsindkomst

Kilde: 'Sport og motion i danskernes hverdag', Maja Pilgaard, Idrættens Analyseinstitut, 2009. Læs mere på www.kortlink.dk/7v6p

Socialt udsatte børn bevæger sig for lidt

Andelen af socialt udsatte* og øvrige danske børn, der er relativt fysisk inaktive*, fordelt på køn.

Kilde: 'Børns fysiske aktiviteter i skole og fritid', Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet, 2008. Læs mere på www.kortlink.dk/7v6u

Note: Socialt udsatte børn er defineret ud fra, at barnets mor højst har fuldført 10. klasse, forældre er førtidspensionerede, arbejdsløse eller har været langvarigt arbejdsløse for nylig, og at forældre ikke lever sammen.

Note: Relativt fysisk inaktive vil sige, at barnet højst har været fysisk aktiv en time på én hverdag i løbet af en uge.

gitte Krustrup for nogle år siden en masterafhandling, der belyste effekten af hjemløse-fodbold.

– Det var en flok tynde, blege mænd med lille muskelmasse og et dårligt kondital, vi mødte til den indledende test. Men hjemløselandsholdets spillere rykkede sig virkelig. De havde en 12 procent forøgelse af muskelmassen og forbedrede deres evne til at lave intervalarbejde med 54 procent, sagde hun dengang.

På samme institut er Annette Michelsen la Cour for øjeblikket ved at skrive en ph-d-afhandling om udsatte børn og overvægt. I den forbindelse har hun evalueret en række projekter støttet af satspuljemidler fra Kultur- og Socialministeriet, der på forskellig vis skal få socialt udsatte børn til at bevæge sig mere.

– For de socialt udsatte børn er det katastrofalt at foreningskulturen bygger på forældrene. Hvis forældre ikke magter at støtte deres børn til at komme i gang med idrætsaktiviteter, skal der noget andet til, siger hun.

Undersøg målgruppen

Det kan for eksempel være projekter, hvor anbragte børn får en 'buddy', der skal støtte dem

i idrætsaktiviteterne, daginstitutioner, der tager ansvar for at børnene dyrker idræt eller projekter, hvor der støttes ekstra meget op om børnene, så de eksempelvis får en sms om, at nu er det altså tid til at komme ned på fodboldbanen.

Henrik Brandt fra Idrættens Analyseinstitut påpeger, at forskellige samfundsgrepper ofte har forskellige motiver til at dyrke motion – og forskellige barrierer imod det. En spørgeskemaundersøgelse viser, at for de højtuddannede er tidsmangel den største barriere, mens manglende interesse er den største hindring for lavtuddannede. Omvendt er der en større andel af de højtuddannede end de lavtuddannede, der pisker sig selv af sted for at være eller komme i form – mens en større andel af lavtuddannede end højtuddannede lægger vægt på, at motion er en måde at være sammen med andre.

– Men mit hovedbudskab er, at barriererne mod motion er meget forskellige for forskellige målgrupper. Hvis man ønsker at motivere en bestemt målgruppe til mere motion, skal man derfor først og fremmest finde ud af, hvilke barrierer, der gør sig gældende for den konkrete målgruppe, siger han. ■

Bevægelse med bagtanke

Socialpædagog Bente Christensen har forskellige formål med aktiviteterne petangue, afspænding og uformel leg. Derfor skal aktiviteterne også tilrettelægges vidt forskelligt – og hun er for eksempel meget bevidst om, hvordan hun bruger konkurrenceelementet

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk
Foto: Carsten Ingemann / Das Büro

Umiddelbart ligner det en helt almindelig petangue-turnering. Med DONK-BONK kugler i sand, jubelråb, skuffede miner og nøjagtige opmålinger.

Men der ligger meget mere bag aktiviteten end det, man lige ser, når man bare kigger på gruppen af mennesker, der på skift kaster kugler af sted under sommer skyerne.

Socialpædagog Bente Christensen har nemlig taget en efteruddannelse som idrætspædagog, og det har fået stor betydning for hendes arbejde på Den Grønne Elevator, der er værested og beskyttet beskæftigelse for mennesker med blandt andet misbrugsproblemer og psykisk sygdom.

– Noget af det, jeg virkelig har taget med mig fra efteruddannelsen, er det, der hedder de didaktiske overvejelser. Altså at man skal sætte sig ned, inden man går i gang, og gøre sig nogle overvejelser. Hvad vil jeg? Og hvorfor? Så er man meget bedre klædt på til også at gøre det, siger Bente Christensen (læs om efteruddannelsen i artiklen: 'Efteruddannelse i pædagogisk idræt').

For øjeblikket har hun gang i tre forskellige aktiviteter, der alle handler om en eller anden form for kropslig bevægelse: Petangue-turnering, afspænding og uformelle lege i fællesrummet. Formålene er vidt forskellige – og derfor er der også stor forskel på den måde, Bente tilrettelægger aktiviteterne.

Velvære eller fællesskab

– Når det gælder petangue er målet i høj grad at skabe fællesskab og glæde. I afspænding handler

det om velvære og kendskab til egen krop, og i de uformelle lege er formålet især at skabe lidt bevægelse og sjov i hverdagen, fortæller hun.

På petangue-banen puster Bente Christensen til konkurrence-ilden.

– Kom så, kom så, råber hun.

Kaster sin kugle og stamper ivrigt i jorden, som om det kan sætte ekstra skub i kuglen.

Klasker medspilleren i hånden, når det går godt. Løfter tommelfingrene og klapper i hænderne.

Da modstanderen kommer til at ramme hendes kugle, så den triller lidt længere frem, griner hun drillende.

– Tak for det...

I afspændingslokalet er hun helt anderledes.

– Her prøver jeg at skabe et konkurrencefrit rum, hvor deltagerne ikke sammenligner sig med hinanden, forklarer hun.

Afspændingen starter med en form for gymnastik, og det er lidt af en udfordring for Hanne, der aldrig har været med før.

Et af formålene med petangue-turneringen er at skabe fællesskab og glæde.

Efteruddannelsen har givet mig en skærpet bevidsthed om, at man kan være med til de samme aktiviteter på forskellige niveauer

Bente Christensen

– Jeg kan ikke engang binde mine egne snørrebånd, hvordan vil du så have, at jeg skal komme helt derned, spørger hun, da hun ser madrasserne på gulvet.

– Du er bare med til det, du har lyst til at være med til, Hanne, svarer Bente.

Opgiver sidebøjningerne

Bente stiller sig med næsen mod de tre brugere, der deltager i afspændingen. Hun viser, hvordan de skal svinge med armene, løfte og sænke skuldrene og skrive deres navn med næsen.

Hanne er også med, og det gør Bente varm inden i, fortæller hun bagefter.

– Jeg var glad og stolt. Hanne plejer at bruge det meste af dagen på at sidde i en stol, så bare det, at hun er lidt med, er et kæmpe stort skridt, fortæller hun.

Da der skal laves sidebøjninger, giver Hanne hurtigt op.

– Åh, for helvede, siger hun, og stiller sig hen til vinduet.

Bente fortsætter ufortrødent uden at kommentere på, at Hanne nu står og kigger.

– En, to, tre, fire og op, og seks, syv og pust ud...

Bagefter fortæller Bente, at hun var meget bevidst om bare at lade Hanne være.

– Jeg undlader at presse hende. Det at hun er til stede er godt nok. Så er hun med, fortæller hun.

Først da de skal i gang med at strække fødder i liggende stilling på madrasserne, henvender Bente sig til Hanne.

– Hanne, det her kan du godt være med til, hvis du vil sidde på en stol. Har du lyst til det?

– Nej, det har jeg ikke luft til, svarer Hanne.

'I de uformelle lege med boldene er formålet at skabe lidt bevægelse og sjov i hverdagen', fortæller socialpædagog Bente Christensen

– Det er okay, siger Bente, mens hun viser de andre deltagere, hvordan de skal gøre.

– Og bøj... Og stræk... Og bøj...

Bliver i lokalet

Hanne tager skoene på, men bliver i lokalet.

Til sidst begynder Bente at finde tæpper frem.

– Har du lyst til det, Hanne, at være med til at slappe af, spørger hun.

– Nej.

– Jamen det er helt okay, siger Bente. Så putter hun tæpperne rundt om de to andre brugere, og sætter afspændingsmusikken på. Imens de andre koncentrerer sig om at slappe af i fingre, tæer, arme og ben, kigger Hanne på.

– Det var dejligt, at du var med i dag, siger Bente til Hanne, da seancen er forbi.

– Ja, havde jeg bare haft luft til det, svarer Hanne.

– Ja, nu ved du, hvad det er, kommenterer Bente.

I situationen er Bente ikke opmærksom på sit ordvalg. Men bagefter bliver hun glad, da hun hører, at hun lige præcis sagde: 'Det var dejligt, at du var med i dag.' I stedet for eksempelvis: 'Det var godt du kom.'

I Bentes øjne er hele pointen med afspændingen nemlig, at brugerne kan være med på mange måder. Man behøver ikke gøre som de andre.

– Efteruddannelsen har givet mig en skærpet bevidsthed om, at man kan være med til de samme aktiviteter på forskellige niveauer. Før kunne jeg måske godt have fundet på at sige til Hanne, at hvis du ikke vil være med, så kan du gå. Nu giver jeg hende ikke dén mulighed. Og hvis Hanne har lyst til at være med igen, vil jeg tale med hende om, hvordan hun kan være det på sin egen måde. Så hun for eksempel sidder ned ved nogen af øvelserne, i stedet for at ligge ned, fortæller Bente Christensen.

En pædagogisk bagdør

Også til petangue er Bente Christensen opmærksom på, at der skal være en 'pædagogisk bagdør' – en udvej for dem, der gerne vil være med, selv om de ikke kan være det på samme betingelser som de andre.

I dag deltager alle ved at spille. Andre gange kan nogen være med i rollen som dommer – eller den der skriver points.

– Nogle gange udpeger jeg, hvor de skal skrive, og hvad der skal stå, fortæller Bente.

På banen er dommeren i gang med at måle afstanden mellem de store kugler og den lille røde, som det gælder om at komme nærmest.

Den Grønne Elevator

Den Grønne Elevator fungerer både som værested og beskyttet beskæftigelse.

22 brugere er indskrevet i et paragraf 103 tilbud – det vil sige beskyttet beskæftigelse, hvor der skal være en aktivitetsplan.

24 brugere benytter stedet som værested og kommer, når de har lyst.

Ud over bevægelses-aktiviteterne er der blandt andet café, hobbyværksted, EDB-værksted, pedelfunktion og opholdsrum med mulighed for spil, socialt samvær og avislæsning.

Den Grønne Elevator er den del af Center Basen, der er Århus Kommunes tilbud til socialt udsatte.

Læs mere på kortlink.dk/7tqe

Bevægelse er også de små bevægelser i hverdagen – som når ansigtet bevæger sig i et smil

Bente Christensen

Først bruger han skoene, så må han have fat i målebåndet for at være helt præcis. Alles øjne er rettet mod ham.

Bente og hendes makker vinder.

– Vi kan bare det gylle, siger han stolt.

– I petangue er konkurrencen helt klart en driver, der er med til at skabe engagement og fællesskab, fortæller Bente.

Selv er hun ikke det store konkurrencemenneske – hun bliver i højere grad drevet af ønsket om velvære.

– Men så kan jeg gennem samtaler med kollegaer blive opmærksom på, hvordan jeg kan bruge konkurrencen som en driver – for eksempel

ved at arrangere petangue-turneringer med andre væresteder. Det finder jeg ikke på af mig selv, fortæller hun.

Kontinuitet

På værestedet er der petangue hver tirsdag eftermiddag – det faste tidspunkt er vigtigt, fordi det er med til at skabe kontinuitet.

Bente Christensens tredje aktivitet, uformel leg, er derimod ikke programsat.

I dagligstuen med bløde sofaer står en rød kurv med forskellige bolde. Lige fra sorte rasleæg til jonglør-bolde og nuprede orange massagebolde.

Bente tager et par gule tennisbolde op, og kaster den ene til Eva, der sidder i sofaen.

– Eva, kan du huske, da vi spillede med dem udenfor? Først kastede vi dem bare til hinanden, men så kom vi i tanke om den der leg fra skolegården, hvor man skulle gøre alle mulige ting, siger Bente.

– Ja, svarer Eva, og gentager nogle af bevægelserne fra dengang. At klappe i hænderne, klappe med hænderne bag ryggen og så videre.

– Vi bruger bare boldene til nogle små aktiviteter. Fem-ti minutter, ikke mere. Det skal bare være et lille pust i hverdagen, fortæller Bente.

Gennem efteruddannelsen har hun fået fokus på, at bevægelse ikke behøver handle om armbøjninger, sved og kondital. Over spisebordet hænger en vægkalender med en lille vittighed for hver dag.

– Dem, der fortæller, at de nyder det kolde brusebad om morgenen, lyver også om andre ting, står der for i morgen.

– Det skaber smil, fortæller Bente og fortsætter:

– Og bevægelse er også de små bevægelser i hverdagen – som når ansigtet bevæger sig i et smil. ■

Samtlige brugere er anonymiserede, da ikke alle ønskede at blive genkendt i artiklen.

Motion i aktivitetsplanen

Som noget nyt er Den Grønne Elevator begyndt at opfatte motion og afspænding på linje med produktionsaktiviteter, som for eksempel at slå græs.

– Nu er det fuldt ud lige så accepteret, at en bruger ønsker at deltage i afspænding som i produktion, og at det kommer med i aktivitetsplanen. Det gælder også for kontantshjælpsmodtagere i aktivering, og det er fordi, vi har fået en skærpet opmærksomhed på, at det at få kroppen

i gang kan være en vigtig forudsætning for at kunne komme i arbejde, fortæller socialpædagog Bente Christensen.

Helt ligestillet er afspænding og produktion dog ikke.

Den Grønne Elevator kører med en motivationsfaktor, der kaldes Base-dollar. En base-dollar svarer til 25 kroner og kan for eksempel bruges til at købe et måltid mad, og uddeles, når pædagogen synes,

en bruger har behov for en ekstra belønning. Typisk når de har deltaget i noget, der gavner fællesskabet – for eksempel madlavning eller pedalarbejde.

– Og endnu giver det som udgangspunkt ingen Base-dollars at deltage i afspænding og motion – men det kan være, det kommer. Dog har vi givet base-dollars til en bruger, der instruerede et hold i afspænding, fortæller Bente Christensen

IDRÆT SOM PÆDAGOGISK REDSKAB

Efteruddannelse i pædagogisk idræt

I Århus efteruddanner socialpædagoger, der arbejder med socialt udsatte, sig til idrætspædagoger. Mange redskaber er de samme, hvad enten man arbejder med vuggestuebørn eller misbrugere

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk
Foto: Carsten Ingemann / Das Büro

Pædagogikken kommer før aktiviteten. Det skal være muligt at deltage på forskellige niveauer. Det er nogle af de vigtigste slagord på efteruddannelsen til idrætspædagog, der bliver udbudt af Peter Sabroe Seminariet under VIA University College i Århus.

Uddannelsen er ikke ny – den har eksisteret siden 1995 – men som noget nyt er den nu også målrettet pædagoger, der arbejder med socialt udsatte, og ikke som tidligere kun fokuseret på pædagoger, der for eksempel vil ud og arbejde i en idrætsbørnehave.

– Og mange metoder og redskaber er faktisk de samme, hvad enten du arbejder med misbrugere eller vuggestuebørn, fortæller lektor Grethe Sandholm.

De sidste to år har hun og hendes kollegaer i alt undervist 19 medarbejdere, der arbejder med socialt udsatte i Århus. Det er sket som led i projekt Frem Aktiv, der er støttet af Velfærdsministeriet med henblik på at øge sundheden for socialt udsatte i Århus.

– For mig personligt er den store forskel på at arbejde med pædagoger i børnehaver og pædagoger på væresteder, at du tit skal bruge en anden

På petanque-banen puster Socialpædagog Bente Christensen (til højre) til konkurrenceilden. Under afspændingen prøver hun derimod at skabe et konkurrence-frit rum.

En kernesætning i pædagogisk idræt er, at pædagogikken kommer før aktiviteten. Hvorfor gør du det, du gør? Og hvordan når du dine mål?

målestok, når du måler din succes i arbejdet med socialt udsatte. Her er det også de små skridt, der tæller, siger Grethe Sandholm.

Ellers er det langt hen ad vejen den samme redskabskasse, der skal i brug på de forskellige pædagogiske arbejdspladser, når idrætten skal i fokus.

Pædagogikken før aktiviteten

– En kernesætning for os er, at pædagogikken kommer før aktiviteten. Det vil sige, at du først og fremmest skal gøre dig nogle overvejelser om det, du gør. Hvorfor gør du det, og hvordan når du dine mål? Groft sagt er der ikke noget, der er rigtigt eller forkert i pædagogikken – men det er for-

kert, hvis du ikke tager stilling til, hvad det er, du gør, fastslår Grethe Sandholm.

Derfor handler efteruddannelsen til idrætspædagog i meget høj grad om at træne de studerende i at reflektere over, hvordan de ønsker at bruge idrætten pædagogisk.

Hvad med konkurrencen, for eksempel? Hvornår er den en positiv driver? Og hvornår skal den tones ned?

Og hvad med pædagogens rolle? Skal han eller hun være igangsætter? Deltager? Eller en der bager op om det, brugerne selv sætter i gang?

Et andet kernebegreb er 'den pædagogiske bagdør.'

– Som pædagog skal du altid sørge for, at det er muligt at deltage i aktiviteten på forskellige niveauer og på forskellige måder. Hvis du arbejder med børn, kan den pædagogiske bagdør for eksempel være, at du aldrig laver en fangeleg, hvor der kun er en fanger – for så kan den svage løber bliver udstillet som den, der ikke kan fange de andre. Nej, i stedet sørger du altid for, at der er flere fangere. Hvis du arbejder på et værested, kan den pædagogiske bagdør derimod være, at du gør det helt legitimt og acceptabelt, at træde ind og ud af aktiviteten, så du for eksempel bare kan sidde ti minutter og kigge på. Og så er du stadig med.

Efteruddannelsen svarer til et enkeltfag på pædagoguddannelsen og kører én gang om ugen i 20 uger. ■

Læs mere på www.viauc.dk eller send en mail til gsa@viauc.dk. Der er også andre muligheder for efteruddannelse i pædagogik og idræt. Søg i uddannelsesguiden www.ug.dk

Kom i gang med pædagogisk idræt

Vil du selv i gang med at bruge pædagogisk idræt på dit arbejde, har Grethe Sandholm her et forslag til nogle spørgsmål, der kan sætte dig i gang med refleksionerne. I kan for eksempel bruge dem på et personalemøde:

1. Hvad er det, der gør det er rart at bevæge sig her hos os?
2. Hvornår er kroppen i trivsel hos os?
3. Hvordan bruger vi nærmiljøet i forhold til idræt, leg og bevægelse? Spiller vi for eksempel på det grønne areal? Bruger vi de omkringliggende svømmehaller?
4. Hvordan motiverer vi til bevægelse?
5. Hvad har vi af krav til kropskulturen blandt personalet? Er der nogle kropslige traditioner, vi skal sætte mere på spil? Hvad er det for en kropsfortælling, vi fortæller hos os?
6. Hvad af ovenstående fungerer? Hvordan får vi mere af det, der fungerer? For eksempel: Hvordan får vi mere af det, der motiverer til bevægelse? Kan vi gå i stedet for at tage bussen / bilen?
7. Har vi brug for mere viden for at komme i gang? Hvordan får vi den viden?

Kroppen er med på arbejde

Pædagoger bør stille krav til hinandens kropskultur. Det mener lektor Grethe Sandholm, der underviser i pædagogisk idræt

Af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

En pædagog bør være i fysisk bevægelse – og derved give andre lyst til at bevæge sig. Det mener lektor Grethe Sandholm, der underviser i pædagogiske idræt på Peter Sabroe Seminarieret under Via University i Århus.

– Som pædagog er kroppen dit vigtigste redskab, fastslår hun.

I sin undervisning lægger Grethe Sandholm vægt på, at kroppe imiterer kroppe. Ikke nødvendigvis sådan, at de efterligner hinanden og gør nøjagtig det samme, men sådan at den ene kropps aktivitet inspirerer den anden.

– Bevægelse smitter, og som pædagog skal du altså nogle gange kunne løbe foran. Hvis du sidder meget ned, sidder de brugere du arbejder med, også meget ned. Din tilgang og væremåde og kropslige position betyder noget, siger hun.

Hvad så, hvis man er kraftig overvægtig, er man så en dårlig pædagog?

– Nej, det mener jeg ikke. Man kan godt være overvægtig og stadig være bevidst om at bruge

sin krop. Det er også vigtigt at holde sig for øje, at man godt kan være tynd og inaktiv, så det handler ikke kun om vægt.

Og hvad hvis man som pædagog slet ikke dyrker motion, er det okay?

– Nej, det er ikke okay. Det er ikke okay, for så passer du ikke på din krop. Selvfølgelig kan man ikke stille krav til, hvad kollegaerne gør i deres fritid, så man kan ikke stille krav om, at de skal dyrke motion et bestemt antal gange om ugen – men man kan godt stille krav til den måde, kollegaerne bruger kroppen på arbejdet. Og det er ikke okay, at en pædagog er helt inaktiv, for den måde personalet bruger kroppen smitter af på den måde brugerne bruger kroppen. Derfor mener jeg godt, at kollegaer kan stille krav til hinandens kropskultur.

Hvordan bør man stille krav til kollegaernes kropskultur?

– Ligesom at du ikke kan være i en vuggestue, hvis du ikke kan sidde på gulvet sammen med børnene, kan du også stille andre fysiske krav på andre arbejdspladser. For eksempel mener jeg, at det er legitimt, at stille krav om, at en pædagog kan gå foran, hvis et værested beslutter, at de en gang om ugen vil gå en lang tur. Eller at pædagogen skal kunne ro lidt længere end brugerne, når de tager på kanotur. Du kan også godt stille et krav om, at man ikke hele tiden må sidde ned, men at man så vidt muligt skal være i bevægelse. ■

- Er du enig i, at pædagoger bør stille krav til hinandens kropskultur?
- Hvilke erfaringer har du med at bruge idræt som pædagogisk redskab?
- Hvad mener du, der skal til for at mindske den sociale ulighed i motion?

**Deltag i debatten på
www.socialpaedagogen.dk**

Høgh og Laudrup vil bruge fodbolden pædagogisk

Makkerparret Lars Høgh og Brian Laudrup har udviklet deres egen opskrift på fodboldsucces – en pædagogisk vision, som de har døbt Fodbold Fulton. Filosofien er at skabe hele mennesker med udgangspunkt i de færdigheder, man træner på en fodboldbane

Af Ole Tradsborg, redaktionen@sl.dk
Foto: Morten Juhl / Scanpix

De tidligere professionelle fodboldspillere Lars Høgh og Brian Laudrup har en drøm. De vil drible i mål med deres vision Fodbold Fulton, der er inspireret af skibsprojektet Fulton, men med fodbolden som det helt centrale socialpædagogiske redskab.

Fodbold Fulton skal fungere som en kostskole, hvor målgruppen er unge utilpassede drenge mellem 12 og 16 år, der enten har mange skoleskift bag sig, er på vej ind på en kriminel løbebane eller har forkerte forbilleder og hvor en række socialpædagogiske tiltag allerede er forsøgt uden held.

Egentlig skulle Brian Laudrup og Lars Høgh have forklaret intentionerne med projekt Fodbold Fulton 'live', men på grund af VM-forberedelse med det danske fodboldlandshold, hvor Lars Høgh er målmandstræner, blev projektets mission i stedet tydeliggjort i en række e-mails.

De spæde tanker om et Fodbold Fulton blev allerede tænkt i 2005, efter at Laudrup og Høgh havde medvirket i en programrække om seks

utilpassede drenge, hvor de netop via fodbolden ønskede at ændre drengenes skæve kurs.

Klare regler i fodbold

Og egentlig skulle bolden være skudt af sted allerede i 2009, hvor visionerne bag et Fodbold Fulton lå klar, men manglende økonomisk opbakning har indtil videre sparket projektet til hjørne. Og derfor er starten nu sat til årsskiftet 2010/2011.

– De drenge, som Fodbold Fulton håber at få på ret køl, finder samfundets regler meget diffuse. Men fodboldens regler, skrevne såvel som uskrevne, har de accepteret. Og det er dér nøglen til succes ligger, lyder det fra den tidligere landsholdskeeper Lars Høgh, der suppleres af Brian Laudrup:

– Målet er på ingen måde at skabe nye fodboldspillere, men at skabe hele mennesker. At spille fodbold handler jo langt fra kun om at dyrke sport. Det handler for drengene om at forstå, at de i lige så høj grad indgår i et sammenhæng, hvor hver enkelt udgør en vigtig brik, at leve op til fællesskabet og overholde dets regler, samt at turde tage ansvar.

Efter et afsluttet ophold er det derfor makkerparrets opfattelse, at drengene vil være bedre til at tackle følelser som skuffelse, glæde og præstationsangst.

Idolerne mødte deres eget idol

Selv om Lars Høgh og Brian Laudrup har været professionelle i mange år, erfarede de allerede dengang for fem år siden, at de i denne sammenhæng var amatører. Derfor er de også helt klar over, at fodboldkostskolen skal tilbyde kompetent og uddannet personale.

Et af formålene med Fodbold Fulton er at lære drengene at tackle følelser som skuffelse, glæde og præstationsangst. Her ses Brian Laudrup sammen med sin bror Michael efter deres sidste kamp på landsholdet – VM-kvartfinalen mod Brasilien i 1998.

De drenge, som Fodbold Fulton håber at få på ret køl, finder samfundets regler meget diffuse. Men fodboldens regler, skrevne såvel som uskrevne, har de accepteret. Og det er dér nøglen til succes ligger

Lars Høgh, tidligere landsholdsmålmand

I forbindelse med forberedelserne til Fodbold-Fulton, har Brian Laudrup og Lars Høgh også haft flere møder med den tidligere Fulton-skipper Mogens Frohn. Deres forbillede synes godt om projekt Fodbold Fulton, og efter mødet tog Laudrup og Høgh en række læresætninger med sig.

– Han fortalte blandt andet, at drengene ikke skal opdrages, men opelskes – og at de på intet tidspunkt må opleve at føle sig svigtet, da netop svigt har været deres akilleshæl en alt for stor del af deres liv, sagde Lars Høgh bagefter.

Interesse for projektet

Projektleder Christina Wex fra Fodbold Fulton kan skrive under på, at projektet har mange drenge klar til projekt-start.

– Næsten dagligt bliver vi kontaktet af bekymrede forældre, lærere eller socialpædagoger, der

ønsker at få netop deres dreng 'på holdet', fortæller hun og uddyber at grundene næsten altid er de samme: At drengene har mistet interessen for alt – undtagen fodbold.

Den faglige interesse for at arbejde på Fodbold Fulton er også stor, og projektet har fået mange henvendelser fra lærere og socialpædagoger landet over.

Om Fodbold-Fulton ender med at blive til virkelighed eller ej, afhænger først og fremmest af økonomien. Projektet har i maj måned fået nej fra Satspuljemidlerne, og er nu ved at sende andre ansøgninger af sted – blandt andet til forskellige EU-støttemidler. Fodbold-Fulton leder også efter en kommune, der vil tage ejerskab på projektet. ■

Læs mere på www.laudrup-hogh.dk/fulton

IDRÆT SOM PÆDAGOGISK REDSKAB

Konkurrencen bruges pædagogisk

Værestedet LIV deltog for første gang i Special Olympics-stævnet, hvor udviklingshæmmede deltagere dystede om guld og ære. Socialpædagogerne bruger blandt andet konkurrenceelementet til at træne brugerne i at sætte sig mål – og lære både at tabe og vinde

Af Ole Tradsborg, redaktionen@sl.dk
Foto: Ulrik Jantzen / Das Büro

Den intense, sitrende fornemmelse ved det store idrætsstævne mærkes på de mange idrætsudøvere, der snart skal i ilden. Nervøsiteten har indfundet sig, også hos Peter Boegh fra

Værestedet Liv. Han hopper på stedet og skæver til badmintonketsjeren, der ligger klar på gulvet. Peter Boegh er klar til sin første kamp i Special Olympics, der er et idrætsstævne for mennesker med udviklingshæmning. Sammen med seks andre deltagere fra Værestedet LIV er han taget fra Helsingør til Næstved for at være med.

– Jeg har godt nok været nervøs op til stævnet. Faktisk siden i tirsdags, siger han.

Egentlig er delegationen én mand større, for yderligere en badmintonspiller kunne værestedet mønstre, men Henning Will blev desværre meniskskadet kort før Special Olympics, så han er i stedet taget med for at støtte sine kammerater med gode råd om alt fra smash til baghåndsslag.

– Det er helt vildt ærgerligt og synd for ham, men vi fik en god snak om, at Henning skulle tage med herved og give de andre support. Og det

En fuldt koncentreret Peter Boegh sender en serv af sted.

En meget tilfreds Amanda Nielsen efter hendes anden sejr.

Det er jo lidt af et eksperiment, det her med at deltage i en regulær konkurrence, for vi er jo normalt ikke kendt for at inddrage dét så direkte i pædagogikken. Men jeg er sikker på, at vi kan få meget mere ud af det her, end bare at spille badminton

Bruno Petersen, socialpædagog

valgte han så heldigvis også at gøre, siger Anne Bahrenscheer, den ene af i alt fire socialpædagoger, som udgør Værestedet LIVs 'faglige delegation'.

Forældremøde ved dommerbordet

Sammen med kollegaen Bruno Petersen er hun hele lørdagen på plads i Næstved Hallerne for at give sine tre badmintonspillere og en enkelt boccia-spiller opbakning og gode råd.

Badmintonspillerne begynder nu at trippe for at komme i kamp. Inden de sættes i gang, testes hver enkelt spillers niveau, så man i videst muligt omfang 'parres' med modstandere på samme niveau. I alt er der tilmeldt 23 badmintonspillere, så det er noget af puslespil, der skal lægges.

– Så er der forældremøde ovre ved dommerbordet, skraldgriner en af Værestedet LIVs deltagere, Kim Lindsjö. Sammen med Peter Boegh gelejder han deres træner Bruno over til stævnets officials for at høre, hvor mange kampe, der skal spilles, og hvornår de kan komme i gang. Kim bliver første Helsingørsspiller, der kommer i kamp, og kort efter kommer også Peter Boegh og Amanda Nielsen på banen. Og spillerne lægger godt fra land, og vinder hver især deres første kamp sikkert.

Opøver evnen til at sætte sig mål

– Det er jo lidt af et eksperiment, det her med at deltage i en regulær konkurrence, for vi er jo normalt ikke kendt for at inddrage dét så direkte i

pædagogikken. Men jeg er sikker på, at vi kan få meget mere ud af det her, end bare at spille badminton, siger Bruno Petersen, der er initiativtager til, at Værestedet LIV deltager i Special Olympics. Et vigtigt formål med deltagelsen er at give sportsudøverne mulighed for at danne venskaber i et større geografisk område og chancen for at opøve evner til at sætte sig sine mål.

Værestedet LIV har længe tilbudt hockey, stavgang, fodbold, styrketræning og aktivitetsrejser med fysisk indhold, men det er noget nyt, at de deltager i så stor en konkurrence som Special Olympics.

– Ja, faktisk var det vel lidt af at tilfælde, at vi tilmeldte os i april, men siden har vi snakket meget om det at være i kamp, og hvad det betyder

Værestedet LIV

Værestedet LIV er Helsingør Kommunes tilbud efter Servicelovens §79 om værested og fritidsaktiviteter til psykisk udviklingshæmmede borgere over 18 år, der enten bor for sig selv eller i bofællesskab.

Det er første gang, at værestedet deltog i Special Olympics. De havde i alt syv deltagere og fire socialpædagoger med.

Yes, den er hjemme! Peter Boegh hentede guld i suveræn stil.

Guldsmil over hele badminton-linien. Fra venstre er det Kim Lindsjö, Amanda Nielsen og Peter Boegh.

Jeg forklarer brugerne, at der under en kamp er tale om det, jeg kalder en 'rituel krig', altså hvor det er i orden at stjæle point, mens man er aggressiv og bagefter kan man være lige gode venner. Men det er også vigtig læring at kunne være ydmyg – også at kunne klare at tabe

Bruno Petersen, socialpædagog

med hensyn til motivation og indstilling, fortæller Bruno Petersen, der selv har spillet badminton i mange år og derfor naturligt har videregivet sin lyst til sporten.

Pointene er vigtige

Det har nu resulteret i, at der en gang om ugen spilles badminton. På lang sigt er det Bruno Petersens håb, at i hvert fald nogle af hans badmintonspillere en dag bliver klar til at dyrke deres sport i en 'almindelig' idrætsklub, hvilket er helt i tråd

med kommunens vision om inklusion af borgere i det omgivende samfund.

Men hvad er egentlig det pædagogiske formål med, at værestedet tilbyder konkurrenceidræt?

– Kort fortalt er det at få dem til selv at prøve tingene af i praksis – altså gøre som andre idrætsudøvere gør. Og også at spejle sig lidt i forbillederne, forklarer Bruno Petersen.

Privat har den 62-årige socialpædagog selv oftest spillet badminton som en 'hyggeforanstaltning', men i denne sammenhæng føler han, at pointene er vigtige.

– Jeg forklarer brugerne, at der under en kamp er tale om det, jeg kalder en 'rituel krig', altså hvor det er i orden at stjæle point, mens man er aggressiv og bagefter kan man være lige gode venner. Men det er også vigtig læring at kunne være ydmyg – også at kunne klare at tabe.

Special Olympics-stævnet

Special Olympics-stævnet blev afholdt i Næstved 28. – 30. maj 2010. Mere end 700 udviklingshæmmede deltagere dystede i disciplinerne håndbold, fodbold, boccia, gymnastik, badminton og judo.

Stævnet, som har Dansk Handicap Idræts-Forbund (DHIF) som arrangør, fungerer samtidig som udtagelsesstævne til næste års Special Olympics World Summer Games i Athen. Derfor

blev stævnet helt naturligt åbnet officielt med OL-flamme, ligesom deltagerne også aflagde 'OL-ed' med fair-play som centralt element.

Det er tredje gang DHIF afholder stævnet, der som de foregående gange har over 1.000 tilmeldte i alt, opgjort på deltagere, officials og trænere/ledere.

Landstræner-stemning

På badmintonbanerne er spillet i fuld gang. På grund af den bagvedliggende håndboldbane, hvor jubelbrølene i den grad har tag i både spillere og publikum, er udbruddene her knap hørlige. Til gengæld lyser koncentrationen ud af spillerne.

Efter sin anden kamp gør Peter Boegh status, nu hvor han for alvor har spillet sig varm:

– Det går jo helt fint, siger han om det foreløbige resultat med to vundne ud af to mulige og tilføjer eftertænksomt, at hans sidste modstander vist ikke havde fået nok vand at drikke inden kampen.

Venstre: Smash når du kan! coacher socialpædagog Bruno Petersen Kim Lindsjö i en kort time-out inden en afgørende duel.

Højre: Ombejlede Kim Lindsjö og socialpædagog Bruno Petersen interviewes af HandicapPortalen efter endnu en badminton-sejr

Og netop fairplay overfor modstanderne er noget der vægtes højt i dette stævne, hvor ægte OL-stemning er synonym med fairplay.

Iført sin røde trøje med 'Danmark' trykt på ryggen er der lidt 'landstræner-stemning' over socialpædagog Bruno Petersen, som han står der og betragter spillernes præstationer. Han kommer med opmuntrende tilråb, ligesom han ved indlagt time-out har lejlighed til at give spillerne en pep-talk. I takt med, at sejrene bliver flere, begynder han at føle sig en anelse forlegen, for der var inden stævnet slet ingen tanker om, at værestedet ville blive så dominerende.

Fantastisk debut

– De gør det godt, det må jeg sige. Og kan vi bare tage lidt af de gode oplevelser med herfra, så er der virkelig noget at bygge videre på, siger han med slet skjult stolthed på sine spilleres vegne.

Og det gik virkelig godt på badmintonbanerne. Så godt, at alle værestedets tre badmintonspillere høstede lutter sejre i deres respektive tre kampe. Som afslutning på en lang idrætsdag kunne udøverne derfor modtage guldmedalje for deres præstationer, og det fik alle medaljetagere til at hoppe ind på sejrspodiet i glædesdans. Værestedet LIV's øvrige deltagere i ridning, golf, boccia og atletik kunne også være stolte af deres indsats. De fik også medaljer og gode placeringer.

– Alle vores sportsudøvere medvirkede til, at Værestedet LIV fik en fantastisk debut på et

fantastisk stævne, og alle bidrog med den helt rette sportsånd, siger Bruno Petersen som en afsluttende status, stadig med høj puls over resultaterne.

Og pulsslagene blev ikke mindre, efter det på stævnets sidste dag blev det afsløret, hvilke 30 deltagere Danmark sender af sted til næste sommers Special Olympics World Summer Games i Athen. For her blev Peter Boegh fra Værestedet LIV udtaget. Hans umiddelbare reaktion, som faktisk havde spøgt i bagehovedet inden den eventuelle udtagelse blev en realitet var:

– Nu må vi så se, om jeg kan få fri fra mit arbejde!

For socialpædagog Bruno Petersen giver udtagelsen også nogle udfordringer:

– Hvordan forbereder man Peter til at deltage i en af verdens største handicapidrætsbegivenheder?, funderer han med et stort smil på læben. ■

STOFMISBRUG

Peter og Ingelis

Peter røg ud og ind af stofmisbrugsbehandlingen og til sidst helt ud. Hvorfor, spurgte behandlerne tit hinanden. Mange år senere fik Ingelis svaret

Af Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk

Illustration: Louise Thrane Jensen

Det er to år siden. Hun går på gaden i Odense, da hun ser en midaldrende mand krydse gaden og stile direkte mod hende. Hun når at tænke, at hun vist ikke kender andre i byen end dem, hun skal besøge. Så står han foran hende:

'Hedder du ikke Ingelis?'

'Jo.'

'Kan du se, hvem jeg er?'

Det kan Ingelis ikke.

Hun kigger nærmere på ham, og ser, at han mangler et led på sin højre pegefinger.

'Så er du Peter. Men jeg kan ikke genkende dig.'

'Jeg har også taget 30 kg på.'

Hun mødte Peter Hansen i 1975.

Hun var stofmisbrugsbehandler, og han stofmisbruger.

Ingelis Langgaard er i dag 61 år og har i 37 år arbejdet samme sted. Da hun mødte Peter hed hendes arbejdsplads Københavns Amts Ungdomscenter, senere noget andet og i dag efter kommunesammenlægningen er det blevet til KABS og hører under Glostrup Kommune. Hun er ansvarlig for netværket for socialpædagoger, der arbejder med stofmisbrugere.

Peter var blot 22 år, da han første gang henvendte sig til Ungdomscentret for at komme i stoffri behandling på den afdeling, hvor Ingelis arbejdede. Selv om det er mange år siden, husker hun ham tydeligt:

– Peter var atypisk – på en måde er alle misbrugere det. Han er rigtig godt begavet, men meget misbrugende, tog blandt andet morfin, speed, hash og alkohol. Han gik hele tiden til kanten og nogle gange ud over og overholdt stort set ingen aftaler. Han fulgte ikke behandlingsplanen og blev

ved med at tage stoffer, selv om det var en stof- og medicinfri institution. Vi havde svært ved at rumme ham, og han røg ud og ind af behandlingen. Det stod på et års tid. Så forsvandt han helt, og vi så ham aldrig siden.

– For os var det uforståeligt og mærkeligt, at vi ikke kunne fastholde ham i et behandlingsforløb. Vi havde tilsyneladende prøvet alt, men intet lykkedes. I de efterfølgende år dukkede Peter gang på gang op i vore tanker. Hvad havde vi gjort forkert?

– Mange af os var også bekymrede for, om han måske ikke havde overlevet sit misbrug.

Tilbage til gaden i Odense.

Ingelis siger:

'Vi har ofte talt om dig. Hvordan er det gået dig?'

Peter fortæller, at han for mange år siden flyttede til Odense og var i substitutionsbehandling (metadon). Han havde fast arbejde. Men på et tidspunkt var misbruget igen ved at overtage ham, så omkring 2002 gik han i stoffri behandling. Målet var at blive både stof- og substitutionsfri.

Det lykkedes, men han forblev dog urolig og rastløs. Følte sig stresset. Han forklarede sig selv, at uroen nok skyldtes, at han havde haft et langt liv som stofmisbruger.

På et tidspunkt mødte han en psykiater.

Og det blev vendepunktet i Peters liv.

Psykiateren udredte ham, undersøgte ham grundigt, og Peter fik en diagnose, som lød på en ubehandlet og voldsom ADHD-lidelse

Peter blev medicineret og oplevede for første gang ro i sit hoved. Han er fri af stoffer og morfin.

– I dag er vi heldigvis blevet meget klogere. Peters eksempel viser, hvor vigtigt det er, at stofmisbrugere bliver udredt bedst muligt og tidligt i forløbet. Var Peter blevet diagnosticeret som ung, var han blevet forskånet for 30 år med uro og et voldsomt misbrug, siger Ingelis Langgaard.

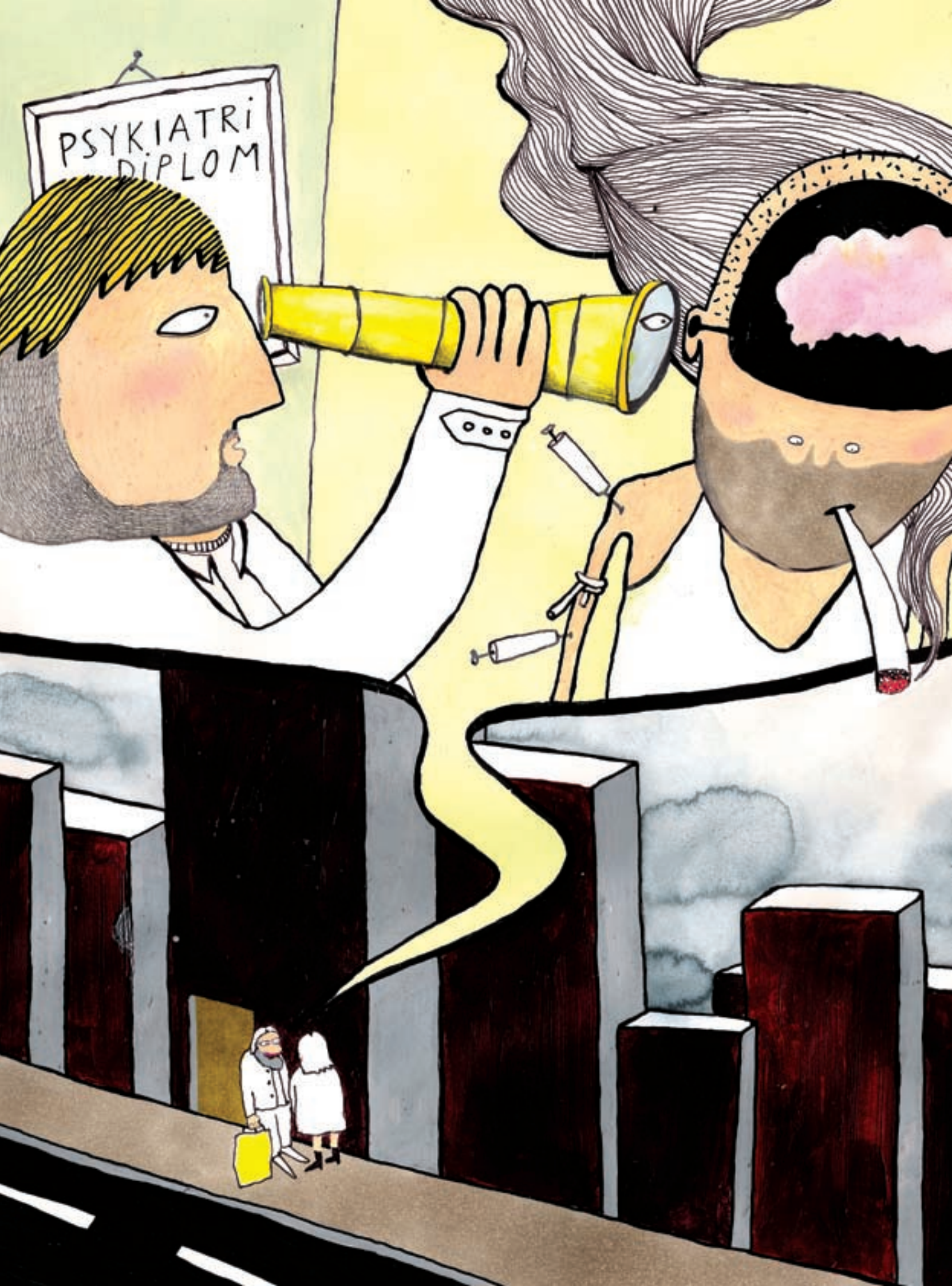
– Naturligvis kan en pille ikke klare det hele, men den kan betyde, at man kan profitere af en misbrugsbehandling. ■

Peter Hansen er ikke hans rigtige navn.

Stofmisbrugsbehandling

Socialpædagogernes faglige netværk for socialpædagoger, der arbejder med stofmisbrugere, holdt den 27. og 28. maj en konference under overskriften 'Pædagogens rolle i Stofmisbrugsbehandlingen 2010'.

På de næste sider bringer vi artikler, der tager afsæt i konferencens tema.

Diagnose og relation *hånd i hånd*

Mange stofmisbrugere bliver ikke behandlet for andre lidelser, fordi de er misbrugere. Det bør sundhedssystemet lave om på, mener psykolog

Af Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk

Illustration: Louise Thrane Jensen

Peters historie, som bliver fortalt den foregående artikel, er langt fra et enkeltstående tilfælde. Adskillige undersøgelser i både ind- og udland viser, at mange stofmisbrugere har diagnosticerbare psykiske lidelser. Således fortæller en norsk undersøgelse, at mindst halvdelen af stofmisbrugerne har en psykisk lidelse, af dem har 76 procent haft den i mindst to år, inden de begyndte at blive stofmisbrugere (der findes ikke en tilsvarende undersøgelse i Danmark).

– Det vil sige, at en meget stor gruppe af dem, der søger behandling for deres stofmisbrug, har andre lidelser end misbruget, siger psykolog Steen Guldager, Fredericia Misbrugscenter.

Men tit bliver de ikke behandlet for de andre lidelser, så længe de har et misbrug.

– Der er dog ingen tvivl om, at den bedste behandling, en stofmisbruger kan få tilbudt, er både at blive behandlet for sit stofmisbrug og for eventuelle andre lidelser. Derfor bør sundhedssystemet ændre på den opfattelse, at stofmisbrugere ikke kan behandles, endsige diagnosticeres, for andre lidelser, så længe de har et stofmisbrug, siger Steen Guldager,

Hvis en borger både har for eksempel en kræft og sukkersyge, vil han blive behandlet for begge lidelser samtidig. Man vil jo ikke standse med

at give ham diabetesmedicin, mens han bliver behandlet for kræft, fortæller Steen Guldager.

Men anderledes forholder det sig med stofmisbrugere. De behandles for deres misbrug i det sociale system, og mens det sker, er det mere reglen end undtagelsen, at sundhedssystemet venter med at sætte ind med sin behandling.

– Misbruget kommer tit til at stå i vejen for en udredning af misbrugerens øvrige lidelser og bliver fejlagtigt hele forklaringen på, at brugeren reagerer, som han gør, og at han vil blive normal som os andre, hvis han bliver stoffri. Men måske forholder det sig i virkeligheden omvendt: At en udiagnosticeret psykisk lidelse er meget ældre end misbruget og muligvis den indirekte anledning til, at han er begyndt at tage stoffer – for at dæmpe angst og lignende lidelser, siger Steen Guldager.

– Hvis man i stedet udreder misbrugerne tidligere og sørger for, at de kan komme i behandling for deres psykiatriske lidelser, uanset at de på behandlingstidspunktet er aktive stofmisbrugere, så er der ingen tvivl om, at de vil få det bedre.

Udredning i et tværsamarbejde

Men der er heldigvis ved at ske en holdningsændring i behandlingssystemet, selv om vi langt fra har en situation, hvor udredningen er optimal, fortæller Steen Guldager.

Udredning skal forstås som en grundig undersøgelse af alle stofmisbrugerens forhold – sociale og helbredsmæssige – lige fra fødslen. Det er et vigtigt arbejdsredskab for både sundhedssystemet og for det sociale arbejde.

Udredning har stor betydning for det socialpædagogiske arbejde med en stofmisbruger.

– Når pædagoger skal arbejde med stofmisbrugere, som har psykiatriske lidelser, og som ikke er

udredte eller behandlede, giver det en del problemer. Vi risikerer fejlbehandling og unødvendige frustrationer for borgeren og for pædagogen, siger Steen Guldager.

– Pædagogen vil kunne mærke en dynamik i relationsarbejdet, som er svær at forstå og håndtere

Mange misbrugscentre er meget interesserede – og nogle er nået rigtig langt – i deres arbejde med grundig udredning af misbrugerne, og hvis så også den anden side – lægerne, psykiaterne og psykologerne – følger trop, er der basis for en optimal løsning, mener Steen Guldager.

– I den ideelle verden – som måske kun ligger 10 år ud i fremtiden – har basisedarbejderne lært forskellige screeningsværktøjer, så de opfanger symptomer og reagerer på dem ved for eksempel at sende misbrugeren videre til egen læge. Er det mere kompliceret, kræver det måske en udredning hos en psykolog eller psykiater.

– Det er et teamwork mellem basisedarbejder, psykologer/psykiatere, specialtilbud og den praktiserende læge. Det er den bedste løsning for borgerne. ■

Når pædagoger skal arbejde med stofmisbrugere, som har psykiatriske lidelser, og som ikke er udredte eller behandlede, giver det en del problemer. Vi risikerer fejlbehandling og unødvendige frustrationer for borgeren og for pædagogen

Steen Guldager, psykolog, Fredericia Misbrugscenter

Behandlingen er blevet bedre

Men det hjælper ikke så meget, når både politikere og behandlesystemet svigter efterbehandlingen

Af Lone Marie Pedersen, lmp@sl.dk

Illustration: Louise Thrane Jensen

Når politikere og andre myndigheder slår stofmisbrugsbehandlere i hovedet med statistikker, som viser, at effekten af behandlingen ikke har ændret sig i 40 år, så er det en forkert påstand. For behandlingen er blevet bedre, fortæller cand.psych., ph.d., lektor Mads Uffe Pedersen, Center for Rusmiddelforskning.

Politikerne bør i stedet rette kritikken mod sig selv. For mens behandlingen på behandlingsstederne er blevet mere effektiv, er der absolut ingen forbedringer sket i den efterbehandling, stofmisbrugerne tilbydes – eller rettere ikke tilbydes – når

de udskrives. Og derfor har effekten af behandlingen samlet set ikke ændret sig i alle årene.

– Det er under selve behandlingen, at behandlerne kan gøre en forskel, og her er det gået fremad, siger Mads Uffe Pedersen

Undersøgelser viser, at fremgangen især kan tilskrives, at behandlerne er blevet bedre uddannede og har indarbejdet forskellige evidensbaserede metoder i behandlingen. Generelt set er der kommet langt mere socialfaglig ekspertise i behandlingen. Der er ansat flere med socialfaglig baggrund, og der er langt mere terapeutisk efteruddannelse. Endelig har behandlerne flere års erfaring med misbrugsbehandling end tidligere, fortæller Mads Uffe Pedersen.

– Jo mere veluddannede, behandlerne er, jo bedre viser behandlingseffekten sig at være. I dag er der langt flere stofmisbrugere end tidligere, som gennemfører en døgnbehandling, så der er al mulig grund til at tro, at man er blevet mere professionel, mens stofmisbrugerer er i behandling, siger han.

En undersøgelse af stoffri døgnbehandling viser desuden, at effekten af behandlingen de første par måneder efter, at den er afsluttet, er større i dag end for 10 år siden.

Et tilbud og ikke kaos

De gode resultater nytter dog ikke, så længe der ikke er et understøttende system bagefter, mener Mads Uffe Pedersen.

– Problemet er, at effekten af behandlingen hos de mest belastede stofmisbrugere ofte kun holder et par måneder efter, at behandlingen er afsluttet. Der er tale om misbrugere med et langt, nogle gange op til 30 års, intensivt misbrug, kombineret med store sociale problemer og ofte med en barndom fyldt med vold og overgreb, forklarer Mads Uffe Pedersen.

– Det er politikere og det samlede behandlingssystem, som har ansvaret for, at effekten af behandlingen varer ved.

Den enkelte behandlingsinstitution har naturligvis et ansvar for, at overgangen forløber bedst

Fakta

Få mere at vide om de resultater, cand.psych., ph.d., lektor Mads Uffe Pedersen, Center for Rusmiddelforskning, gennemgik på Socialpædagogerne konference for socialpædagoger, der arbejder med stofmisbrugere:

- Pedersen, M.U. (2009): Stoffri døgnbehandling 1997 til 2007, Center for Rusmiddelforskning, Aarhus Universitet: www.kortlink.dk/7vy9
- Pedersen, M.U. (2010): Dokumentation, kvalitets- og effektstyring af socialt arbejde med socialt udsatte. Eksemplificeret ved kvinder i stof- og alkoholbehandling. Center for Rusmiddelforskning, Aarhus Universitet: www.kortlink.dk/7vya
- På Center for Rusmiddelforskning kan interesserede finde viden om stofmisbrugere og stofmisbrugsbehandlingen: www.crf.au.dk

muligt, at misbrugeren har noget at komme ud til og ikke bare udskrives til gaden og til kaos. Det vil blandt andet sige, at der skal være skabt kontakt til det behandler-system, der skal tage over, og at misbrugeren har et sted at bo

Politikere og systemet har intet gjort for at forbedre efterbehandlingen. Intet er ændret i de 40 år, der har eksisteret et behandlingstilbud til stofmisbrugere!

Det er ikke et brækket ben

Politikere og behandler-systemet har en tendens til kun at fokusere på behandlingsepisoderne og betragter ofte stofmisbrugere som helbredte, når de er udskrevet fra et behandlingstilbud. Men den opfattelse har intet med virkeligheden at gøre, fortæller Mads Uffe Pedersen.

Han mener, at der stilles store og urimelige krav til den sociale behandling, fordi politikere og systemet lider af en 'behandlingsepisode-effekt'.

– Det er ikke et brækket ben, stofmisbrugere har været i behandling for, og de udskrives ikke

som velfungerende. Der er tale om en meget belastet gruppe, som ofte har brug for et langt efterbehandlingstilbud for at komme videre, siger Mads Uffe Pedersen.

– Hvis man til sammenligning tager metadonen fra en stofmisbruger, der er i medicinsk behandling, forventer alle, at han falder fra. Men når der er tale om en terapeutisk behandling, som brat afsluttes, fordi misbrugeren udskrives, så har systemet en forventning om, at misbrugeren er færdigbehandlet og ikke vil bryde sammen.

– Man stiller ikke kun alt for store krav til den psykoterapeutiske behandling, sammenlignet med den medicinske, det er også urimelige krav at stille til denne meget belastede gruppe misbrugere. Behandlingen må ikke slutte ved udskrivning, der skal være et efterbehandlingstilbud om støtte og hjælpe til for eksempel at skabe stabile familieforhold, gennemføre uddannelse, få et arbejde og hjælpe til at skabe en struktur, som er vedvarende, siger Mads Uffe Pedersen. ■

fagbladet på facebook

FAGBLADET

SOCIAL
PÆDAGOGEN

Facebook-gruppen 'Fagbladet Socialpædagogen' er et rum til faglig refleksion og dialog. Der er mere end 2.400 deltagere. Vi har plukket i indlæggene – nogle er forkortet og redigeret.

Læs mere – og send selv bidrag – på Facebook-gruppen, som du finder via www.sl.dk/facebook

Redigeret af Maria Rørbæk, mrk@sl.dk

Bør socialpædagoger læse faglitteratur i fritiden?

DEBATFORUM 25. JUNI

May-Britt Neumann Selvfølgelig bør socialpædagoger, ligesom alle andre, der tager deres fag seriøst og ønsker faglig respekt, læse faglitteratur og holde sig opdaterede. Og som alle andre faggrupper, er det en del af ens faglige identitet og bør bestemt foregå i fritiden.

DEBATFORUM 25. JUNI

Mona Rasmussen Den viden vi fik i går eller for mange år siden, er ikke den viden, der er brug for i morgen. Vores faglige arbejde udspringer af faglig viden og ikke af holdninger og hverdagsviden.

DEBATFORUM 25. JUNI

Annie Sigvert Jeg er en stolt socialpædagog, der mener, at vores profession selvfølgelig kræver, at vi holder os opdaterede med ny forskning og viden indenfor vores område. Dog oplever jeg også en skræmmende stor ulyst blandt mine kolleger til at søge viden for at være fagligt stærke.

DEBATFORUM 25. JUNI

Grethe Pedersen Jeg har ofte undret mig og syntes som studerende, at det var frustrerende ikke at kunne snakke teori med pædagogerne i praktikken. Her lærer man først og fremmest, at man skal ophøre med at læse, når man er uddannet pædagog. Den tavse viden har i mange år været legal for pædagogerne, fordi man oparbejder en kunnen, som vises ved at observere hinanden. Nu kan 'den tavse viden' italesættes, og så er det med at finde bøgerne frem og ændre kulturen på det socialpædagogiske område.

DEBATFORUM 25. JUNI

Jens Carstensen Selvfølgelig skal pædagoger følge med og læse på lektien, hvilket jeg også tror, mange gør – men der bliver læst for meget på individplan (det psykologiske) og for lidt på det, som orienterer sig mod gruppe- og samfundsplanet.

DEBATFORUM 26. JUNI

Charlotte Holm Egemose Jensen På min arbejdsplads, som er en døgninstitution for børn og unge, kan jeg prale af at have knalddygtige kolleger. Nogen, der ved en del om at sejle i kajak for eksempel. Og så er vi 'de andre', der bliver 'høje' af ny viden. Dette giver en god dynamik. Det tilladt at sige, at det med at ro kajak nok ikke lige er det, jeg er bedst til – men jeg kan hjælpe dig med at finde præcis den bog, hvor værdien af 'de gode oplevelser' er beskrevet, så-

ledes at du kan bruge det som faglig begrundelse i din næste statusbeskrivelse. Vi skal generelt blive bedre til at gøre det, vi er bedst til, og så tage 'blærehatten' på. Det er i feltet mellem den gode praktiker og den gode teoretiker, at ny viden opstår.

DEBATFORUM 26. JUNI

Jesper Mührmann-Lund Prøv at udskifte ordet 'faglitteratur' med ordet 'børn', så der står: Bør man ofre mere tid på sine børn i fritiden? Og pludselig går det op for en, at man bliver nødt til at vægte, al den stund at døgnet kun har 24 timer.

DEBATFORUM 28. JUNI

Karin Elkjær Pedersen Jeg tror ikke, at læsning af faglitteratur nødvendigvis gør en bedre pædagog. I hvert fald ikke i forhold til mit arbejdsfelt, som er voksne udviklingshæmmede. I en presset tid, hvor det kan være svært at få enderne til at nå sammen i forhold til at varetage beboernes hverdag, så ligger det ikke lige til højrebænet at bruge tiden på at læse.

DEBATFORUM 28. JUNI

Gitte Madsen Jeg er socialpædagog, og det er for mig lig med faglighed. Jeg er så heldig at arbejde et sted, hvor vi vægter det højt at arbejde med forskellige problematikker/dilemmaer, set i forhold til for eksempel vores rolle i en konflikt. Vi har temadage og efteruddannelse og vægter udvikling højt. Men jeg læser da ikke fagligt stof hver dag, men i perioder. Opstår der et eller andet på jobbet, som jeg har brug for at vide mere om eller fordybe mig i, så gør jeg det. Nogle vil sige, at et er teori, noget andet er praksis. Jeg mener, at teorien er baggrunden for at handle i praksis.

Hvem vil du være venner med på Facebook?

DEBATFORUM 17. JUNI

Kaj Dam Man kan godt være Facebook-venner uden at udlevere alt. Her kan vi også pædagogisk udrette en del overfor de unges adfærd – både verbalt og psykisk.

DEBATFORUM 21. JUNI

Lone Møller Andersen Jeg er familieplejer og er venner på Facebook med mine plejebørn og deres familie. Jeg har lært 'mine børn', at man ikke skal skrive noget på facebook, som man ikke ville trykke på en trøje, som man går rundt med. Ved at være venner med dem, kan jeg følge med i, om de kan begå sig på Facebook. Oftest er det snik-snak med familien, og det er med til at give et godt samarbejde med børnenes familie.

Spalten sommerlukker – på gensyn i august

TILLIDSREPRÆSENTANTER

LO: Fyring af TR i Odder ikke i orden

f:nyt Tillidsrepræsentanter skal kunne kæmpe for deres kollegers sag uden at frygte for deres eget job – også når der forhandles besparelser i kommunerne, mener LO

Af Kurt Ladefoged, fnyt@sl.dk

Odder Kommune valgte i maj at fyre syv tillidsrepræsentanter (TR) i forbindelse med en sparerunde. Det fik straks de lokale repræsentanter for fagforbundene til at protestere voldsomt. Således valgte medarbejderrepræsentanterne at træde ud af kommunens øverste samarbejdsudvalg Hoved MED-udvalget.

Kommunen måtte derefter trække fire af afskedigelserne tilbage, mens der i en enkelt sag blev indgået forlig, fordi tillidsrepræsentanten netop på grund af den sag ikke kunne se sig selv i Odder Kommune fremover. For to af tillidsrepræsentanterne er fremtiden ikke afklaret endnu.

Til trods herfor valgte Odder Kommune at udsende en pressemeddelelse, hvor kommunaldirektøren udtalte, at tillidsrepræsentanter ikke var beskyttet mod afskedigelser på grund af besparelser, og hvor han indikerede, at LO og FTF var enige i den udlægning.

– Men det er ikke korrekt, siger LO's formand Harald Børsting til LO's hjemmeside: – Det er forkert, når kommunaldirektør Jesper Hjort udlægger det som om, at fyringerne var berettigede og at LO og FTF er enige. Det kan ikke være mere forkert. Kommunen tager munden for fuld, når de siger, at tillidsrepræsentanter ikke har deres særlige beskyttelse i forbindelse med besparelser.

Den sidste blandt lige

LO mener, at der altid skal være 'tvingende årsager' til, at en kommune kan afskedige en tillidsrepræsentant eller en sikkerhedsrepræsentant – også ved nedskæringer. Det betyder populært sagt, at tillidsrepræsentanten skal være 'den sidste blandt lige', der bliver afskediget.

Kommunen kan altså ikke frit vælge at afskedige en tillidsrepræsentant. Lukker kommunen en afdeling, skal den blandt andet se rundt i organisationen, om der er andre stillinger, som tillidsrepræsentanten kan udføre.

– Tillidsrepræsentanterne er hovedhjørnestenen i fagforingernes arbejde. De skal kunne kæmpe kollegernes sag uden at frygte for deres eget job – også når der er svære forhandlinger om besparelser i landets kommuner, siger Harald Børsting. ■

NOTER

Kortlægger prostitution

SFI – det nationale forskningscenter for velfærd, skal over det næste års tid kortlægge prostitution i Danmark. Hvordan er det at være prostitueret? Hvor mange sexarbejdere er der i Danmark? Hvor mange vil ud af det igen? Hvor stort er antallet af handlede kvinder i danske massageklinikker? Ifølge Socialministeriet er debatten om prostitution i Danmark ofte heftig, men der mangler saglig viden om helt basale fakta på området. Derfor har ministeriet bedt SFI om at kortlægge prostitutionen. Forskerne skal frem mod april 2011 arbejde sig hele vejen rundt om de prostitueredes vilkår og hverdag. Socialministeriet har via satspuljen afsat fire millioner kroner til projektet

lmp

Kommuner sammen om specialiserede tilbud

523 millioner kroner om året. Så meget koster den kommunale indsats over for borgere med udviklingshæmning, senhjerneskade og/eller autismespektrumforstyrrelser. Det viser en ny kortlægning, som Vidensteamet, Region Midtjylland, har foretaget.

– Løsningen ligger i, at kommunerne bliver bedre til at arbejde sammen om at oprette og drive fælles specialiserede tilbud til den her gruppe borgere, siger Socialpædagogernes formand Kirsten Nissen.

– Tiden er moden til at sætte spørgsmålstegn ved fornuften i, at alle 98 kommuner i stigende omfang hjemtager deres borgere til dyrere enkeltmandsprojekter. Selv en gennemsnitskommune med 55.000 indbyggere er for lille til at kunne løfte sådan en tung opgave selv. Det giver langt mere mening for kommunerne at gå sammen i forpligtende samarbejder på tværs af kommunegrænserne. På den måde kan man holde udgifterne til for eksempel administration på et fornuftigt niveau. Og opretholde en forsvarlig faglighed i indsatsen over for de udsatte grupper, siger Kirsten Nissen.

lmp

Ankestyrelsen: Børn burde være fjernet

Ankestyrelsen kritiserer Brønderslev Kommune, for ikke at anbringe otte børn uden for hjemmet. Kommunen bliver også kritiseret for ikke at indhente sagsakter om familien fra dens tidligere bokommuner.

Endelig bliver kommunen kritiseret for at vægte samarbejdet med børnenes forældre for højt på bekostning af børnene.

Ankestyrelsens redegørelse, som er blevet afleveret til socialminister Benedikte Kiær (K), omfatter også to børnesager fra Sønderjylland. Den ene drejer sig om en familie i Tinglev, hvor faderen fik otte års fængsel for seksuelt misbrug af sin udviklingshæmmede datter. Den anden er fra Sønderborg, hvor en egyptisk far i juni blev idømt ni års fængsel for blandt andet seksuelt misbrug af sine børn.

lmp

Nysgerrig på brugerindflydelse?

I forbindelse med projekt 'Forum for brugerindflydelse og metodeudvikling' har Socialt Udviklingscenter (SUS) produceret en række film, der sætter fokus på forskellige metoder, som fremmer brugerindflydelse. Filmene kan ses på www.brugerindflydelse.dk

lmp

Læserbreve

Socialpædagogen er forpligtet til at optage alle læserbreve fra medlemmer. De må højst fylde 400 ord, svarende til cirka 2.000 anslag. Læserbreve med injurerende indhold kan afvises.

Synspunkter

Bringes efter en redaktionel vurdering. Vi optager kun synspunkter fra medlemmer og abonnenter. Synspunkter må højst fylde 1.600 ord svarende til cirka 8.000 anslag.

Læserbreve og synspunkter der bringes i bladet offentliggøres også på internettet.

Vi modtager helst indlæg pr. e-mail: redaktionen@sl.dk, men indlæg kan også sendes til: Socialpædagogen
Brolæggerstræde 9
1211 København K
tlf. 7248 6000

Deadline for læserbreve til nr. 15/10 er mandag den 12. juli 2010 kl. 12.00

Åbent brev til Socialpædagogerne

Af Anne Rasmussen på vegne af en gruppe familieplejere i Næstved

Det er dejligt at se og høre Socialpædagogerne udtale sig i medierne omkring aktuelle faglige problematikker inden for familieplejen. Det er også inspirerende at se det spirende samarbejde med Plejefamiliernes Landforbund (PLF). Et samarbejde, mange familieplejere har set frem til med længsel.

Nu mangler familieplejerne, at Socialpædagogerne også øger synligheden i lokalområderne. Fagforeningstankegangen står i en brydningstid, hvor der må en nytænkning til af konceptet for at bevare arbejdernes interesse i medlemskab af en fagforening. Fagforeningen skal virkelig gøre sig synlig på de nye arbejds-generationers præmisser og ikke gamle dyder.

Socialpædagogerne har valgt at profilere sig som familieplejernes fagforening. Som familieplejere i en problematisk samarbejdskommune mangler vi i høj grad en større synlighed af Socialpædagogerne. Det lige fra åbningstider, lang respons på behandling af spørgsmål, kvalificerede medarbejder med kompetencer inden

for familieplejen, netværksdannelse, synlighed i lokalpressen...

Vi har lokalt sat mange initiativer i gang, men ofte manglet support hos Socialpædagogerne. Det har betydet, at fem familieplejere fra området har opgivet netværksarbejdet under Socialpædagogerne både lokalt og i kredsen de seneste seks år.

Samarbejde og gerne tværfagligt kan i mange situationer være en løsning på en vej videre frem. Dette har både Socialpædagogerne og vi sandet. Vores nyeste tiltag er et samarbejde med vores bo-kommune for at løse vores samarbejdsvanskeligheder, da kommunen tolker familieplejeområdet meget egenrådigt. Det er sket i samarbejde med byens borgerrådgiver, så vi havde en neutral observans og gennem PLF's netværk for familieplejere.

Ved det indledende møde ønskede vicedirektøren for familieplejen i kommunen et debatforum med repræsentanter fra familieplejerne, PLF og Socialpædagogerne til det videre samarbejde. Vi rettede en henvendelse til begge forbund, da vi syntes, at det er en enestående mulighed for at blive hørt.

Vi fik respons fra PLF efter få dage med navns nævnelse på et

bestyrelsesmedlem, der skulle varetage denne post. Socialpædagogerne's kreds-kontor svarede med positiv tilkendegivelse af initiativet og med lovning på deltagelse af en medarbejder fra kontoret. Dette dog uden at give os et navn, hvilket ellers kunne have målrettet og lettet den videre kommunikation.

Er dette forskellen på de to forbunds prioriteter – dem, der brænder for familieplejen, og dem, hvor familieplejen blot er et af mange arbejdsområder?

Socialpædagogerne må erkende, at familieplejen er et komplekst arbejdsområde, der ikke er sammenligneligt med fagforeningens andre faggrupper. Det må være tid til at tænke på en ny organisering af familieplejen i Socialpædagogerne.

Vi familieplejere kunne se en stor fordel i at høre direkte under hovedforbundet, hvor man kunne samle et hold specialiserede familieplejemedarbejdere, der virkelig brænder for området.

Det ville betyde at:

- Familieplejere kunne få hjælp alle hverdage uden hensyn til lukkedage. Mange af vores problematikker er akutte og kræver svar her og nu. Eller i hvert fald en guidning til næste skridt.

Socialpædagogerne må erkende, at familieplejen er et komplekst arbejdsområde, der ikke er sammenligneligt med fagforeningens andre faggrupper

- Vores problematikker er ofte specielle lige for os, den enkelte og vores sære arbejdsforhold uden en overenskomst. Det kræver juridisk bistand, der virkelig er klædt på til os og ikke generelle forhold.
- På landsplan kunne der skabes en bedre kommunikation/opsamling af data om kommunernes forskellige tiltag, og derved skabes bedre og mere ensartede arbejdsforhold for familieplejere. I dag er der for meget, der ikke når videre fra indslusningspersonalet på kredskontorerne, over kredsformænd og ind til hovedstyrelsen for Socialpædagogerne. Det vil give et klarere billede af højaktuelle indsatsområder, og man vil kunne bruge medierne mere bevidst til at skabe forandring.
- Familieplejeren med en særlig problematik vil hurtigere kunne få løst sit problem uden at spilde unødigt tid med at skulle igennem forskellige instanser. På den måde vil færre plejefamilier opleve usikkerhedens påvirkning af hverdagslivet.

Som skrevet tidligere er vi hjemhørende i en problematisk

kommune, men når vi mødes med andre familieplejere på tværs af landet, er vi ikke alene om at ønske et stærkere profileret Socialpædagogerne på familieplejeområdet.

Må vi atter en gang referere til Anne Dorte Michaelsens sang 'En ven i Nøden':

'Er de nogen der kommer når jeg kalder?

Er der nogen, der svarer når jeg spør'r?

Er der nogen, der griber når jeg falder?

Er der nogen, der banker på min dør?

Åh – kender jeg dig, og er du mig en rigtig ven?

Åh – kender jeg dig, og er du mig en ven i nøden?'

Til trods for årenes gang (Landskongres 2007) er vi ikke blevet mere sikre på Socialpædagogerne, desværre. Det har gjort, at vi har fået nye venner, men vil gerne lege med de gamle, hvis de har lyst til et gensidigt samarbejde. ■

Svar: Kære familieplejere i Næstved

Af Lisbeth Schou, kredsformand, Kreds Storstrøm

Der er intet vi hellere vil end samarbejde og dialog! I skriver, at Socialpædagogerne må erkende, at familieplejen er et komplekst arbejdsområde, som ikke kan sammenlignes med andre fagområder. Det har I meget ret i, og netop derfor har kreds Storstrøm igennem længere tid organiseret familieplejeområdet anderledes end vi gør i forhold til andre faggrupper.

Dette arbejde bæres af en styregruppe, som er nedsat af familieplejerne i de enkelte kommuner. Styregruppen er blandt andet det forum, der bringer nyt, både godt og dårligt, ind på kredskontoret. Også Næstved Kommune er repræsenteret i styregruppen.

Det er derfor rigtig ærgerligt, at I oplever, at kredskontoret er fraværende i forhold til hjælp og støtte til jer. I synes, at sagsgangen er for lang fra 'indslusningspersonalet' til kredsformanden.

Vi har ingen sluse i Kreds Storstrøm. Vi har derimod et dygtigt og engageret personale, som håndterer de sager, der kommer, på en yderst kom-

petent måde. Men det er af afgørende betydning, at henvendelserne fra jer kommer. Oplever I derefter, at sagsbehandlingen ikke lever op til jeres forventninger, er I mere end velkomne til at henvende jer til kredskontoret. Og i yderste konsekvens at klage over afgørelserne.

Og igen, vi vil gerne dialogen. Men en forudsætning for gensidig dialog er at vi ved, hvem vi taler med. Så for at kunne komme, når I kalder, svare, når I spørger, gribe jer, når I falder eller banker på jeres dør, må vi nødvendigvis vide, hvem I er, og hvor I er. Så kontakt kredskontoret/undertegnede, og lad os se hinanden i øjnene.

Og til slut. På den kommende 'Familieplejernes dag' er familieplejeområdet til politisk debat. Dagen afholdes som altid 1. september, og er annonceret i Socialpædagogen, i Fanny og på vores hjemmeside. Jeg ser frem til at møde jer til en debat om udvikling af familieplejeområdet både lokalt og centralt. ■

DEBAT

De får deres eksamen!

Af Jimmy Adler Thomsen, skoleleder, Hjortholm Kostskole
Børn anbragt uden for eget hjem har gennemført folkeskolens afgangsprøve!

På trods af, at de fra deres tidligere skoler har fået at vide, at de aldrig ville få en afgangsprøve, så har alle vores 9. klasseelever været til folkeskolens afgangsprøve i lighed med deres 'kammerater' i den almindelige folkeskole.

Hjortholm Kostskole er mig bekendt den eneste specialskole, der fører eleverne til en fuld folkeskolens afgangsprøve.

Der tales og skrives meget om, at området for børn med særlige behov er for dyrt, og at det ikke virker.

Jeg er skoleleder på Hjortholm Kostskole, en specialskole for døgnanbragte elever med særlige behov.

Jeg kan i mit daglige virke se, at den indsats, skoler som min gør, virker positivt på elevernes sociale og faglige udvikling.

Vores elever, som nogen måske vil beskrive som uunderviselige, har haft meget omskiftelige skoleforløb, og nogle har ikke gået i skole i lange perioder – nogle helt op til flere år.

Man kan generelt sige, at på trods af, at eleverne, når de flytter ind på vores skole, fagligt set ikke er alderssvarende og skal indhente to-tre klassetrin, og de samtidig forbinder skole med nederlag, så går de rent faktisk i skole her hver dag og modtager en undervisning, der svarer til den, deres kammerater 'ude' i folkeskolen får.

De afslutter deres forløb med folkeskolens 9. klasses afgangsprøve (fsa) og kommer videre i ungdomsuddannelse eller i særlig tilrettelagte uddannelser (stu).

Det, der gør en forskel, er blandt andet, at vi møder vores elever på en anerkendende måde, og at eleverne møder nogle voksne, pædagoger og lærere, som insisterer på, at

det skal gå eleverne godt, samt ligeledes det, at vi har et godt samarbejde med anbringende kommuner og forældre,

Men den afgørende forskel kommer især af det, at vores elever får mulighed for at bo på Hjortholm Kostskole, således at de har mulighed for at få den støtte, de har brug for hele døgnet.

Jeg er enig i, at inklusion og løsninger i nærmiljøet kan være rigtig godt for nogen, men 'mine' elever har absolut brug for et break fra omsorgssvigtene i deres nærmiljø.

Jeg er også enig i, at det er vigtigt at kunne styre økonomien, men meget tyder dog på, at den nuværende – og i fremtiden påtænkte – organisering, på ingen måde tilgodeser behovene for støtte til netop de børn, som lever med de største vanskeligheder. ■

Ved vi nok om mænd af anden etnisk oprindelse end dansk?

Af Ahmet Demir

Når jeg hører professionelles og andre folks syn på mænd af udenlandsk herkomst, tænker de generelt:

- Manden er familiens overhoved og bestemmer over kone og børn.
- Manden tager ikke del i opgaverne i hjemmet.

Jeg kan selv have samme opfattelse. Uden at generalisere bygger vores syn på mændene på forudfattede meninger og fordomme. I konkrete situationer som forældresamarbejde eller andre samarbejdsrelationer viser nogle mænd en holdning, som vi ikke finder okay, og vi bedømmer ofte disse mænd ud fra vores værdier og normer.

Vi er alle overbeviste om, at vores værdier er de rigtige, så når mændene ikke retter sig efter, hvad vi synes, der er godt for dem, sætter vi disse mænd i bås.

Vores holdninger og handlinger bygger på et værdisæt.

Her må vi ikke overse, at vores værdier kan være i konflikt med værdier hos mænd af anden etnisk oprindelse, selvom mange af disse mænd faktisk i konkrete handlinger viser, at de står for det samme som os, for eksempel respekt, anerkendelse, dialog, omsorg for deres syge partner og tagen hånd om opgaver i familien.

Hvorfra har vi vores syn på disse mænd? Uden at generalisere mener jeg, at vi bygger på en overfladisk viden fra samarbejdsrelationer eller møder med familier i pædagogiske institutioner. Vi har ikke nok viden til at 'dømme' eller 'sætte mænd i bås'.

For at få fyldestgørende viden om disse mænd og deres værdisæt viser min terapeutiske erfaring, at vi skal kende dem godt og opleve mændene i forskellige familierelationer. Det vil give os ny viden, som kan give os et anderledes syn på disse mænd.

I mit terapeutiske familierarbejde arbejder jeg længe sammen med forældrene, og mit arbejde foregår primært hjemme hos familierne. På den måde kan jeg se og opleve hvert familiemedlems handlemønster og forhold til hinanden. Ikke mindst oplever jeg en interessant udvikling, hvor kvinderne både hjemme og uden for hjemmet står stærkere end mændene.

Under en familiebehandling hos en familie, hvor konen har alvorlige psykiske lidelser, havde jeg en interessant oplevelse. Familien er, hvad vi kalder første generation, men manden udviste enorm omsorg over for sin kone. Han havde overtaget samtlige huslige funktioner og omsorgen over for deres børn. Det gav mig stof til eftertanke om, at hverken jeg eller andre skal dømme eller sætte disse mænd i bås. I relationen med familien skal vi forsøge at undersøge deres handlemønstre og

værdier, så vi kan få tilstrækkelig viden om disse mænd.

Mit eget svar på mit debatindlægs spørgsmål er: 'Nej, vi ved ikke nok om mænd af anden etnisk oprindelse'. Selv om jeg selv har anden etnisk baggrund, ved hverken jeg eller andre professionelle nok. Porten til viden om disse mænd og familier er at samarbejde og forstå, at mændene og deres vilkår ændrer sig på alle leder og kanter. De forsøger at tilpasse sig familiens og de unges behov og udvikler sig i takt med deres vilkår. Men udviklingen skal ske i deres tempo, ikke i mit eller andres. ■

Respekt!

Af Katho

Ud fra en overfladisk betragtning, er *respekt* en af de forestillinger, som ingen er imod. Det er lige som en god varm vinterfrakke, ligesom bifald, ligesom ketchup på pølserne, noget, som de fleste gerne vil have. Men det har ikke noget med den nye ideologiske brug af ordet at gøre.

Nu om dage kræver religiøse ekstremister stadig mere skingert *respekt* for deres synspunkter. Der er ikke mange, der vil have noget at indvende imod, at man må respektere folks ret til en religiøs overbevisning – det er trods alt en ret, de fleste forfatningstilføjelser forsvarer lige så entydigt, som den forsvarer ytringsfriheden – men nu kræver man af os, at vi samtykker i, at det at tage afstand fra deres tro, at anse den for mistænkelig eller antikveret eller forkert, simpelthen at anse den for diskutabel, er uforeneligt med tanken om *respekt*.

Når kritik udgrænses som mangel på *respekt* og derfor krænkende, sker der noget mærkeligt med begrebet *respekt*. Men ikke desto mindre har medierne på det seneste meddelt, at de vil anvende denne nye, perverterede form for

respekt som prøvesten i deres beslutningstagning vedrørende programlægning.

Andre racemæssige, seksuelle og sociale minoriteter har også krævet at blive omfattet af denne nye form for *respekt*. At respektere, lyder budskabet nu, er ensbetydende med at være enige med dem. Ikke at respektere dem, vil lige så enkelt sige at være uenig med dem. Men hvis også afstandstagen skal opfattes som en form for manglende

respekt, så er vi virkelig bukket under for *tankepolitiet*.

Jeg mener ikke, at borgere i et frit samfund bevarer deres frihed ved at liste på kattepoter rundt om deres medborgeres synspunkter. Ikke engang når det gælder deres allerdyreste trosartikler. I frie samfund må tankerne have frit spil. Der må diskuteres, og det må ske både lidenskabeligt og uhæmmet.

Et frit samfund er ikke et roligt og begivenhedsløst sted –

det er diktatorer, der forsøger at skabe den slags statiske og døde samfund.

Frie samfund er dynamiske, støjende, turbulente og fulde af radikal uenighed. Skepsis og frihed er uløseligt sammenknyttede og det er blandt andet journalisternes skepsis, deres 'vis os det, eller bevis det' og deres uvilje til at lade sig imponere, som måske er vores væsentligste bidrag til den frie verdens frihed.

Det er journalisternes mangel på *respekt* for magt, for ortodoksi, for officielle standpunkter, ideologier, forfængelighed, hovmod, vanvid, prætentioner, korruption, dumhed og endda for magtliderlige redaktører, ja det er faktisk alle borgernes mangel på *respekt*, som jeg ønsker at hylde, og som jeg opfordrer alle til, i frihedens navn, at bevare og forsvare. ■

Døgninstitutionskonference

Den 29. september 2010 i Odense Congress Center

Målgruppen for konferencen er døgninstitutioner, kommunale politikere, kommunale medarbejdere og ledere med driftsansvar for døgninstitutioner og ansvar for indsatsen overfor udsatte børn og unge. Interesseorganisationer og andre interessenter på området.

Dagens program

09.30 Indskrivning og kaffe

10.00 Velkommen v. Kirsten Nissen, forbundsformand i Socialpædagogerne

Fremtidens døgninstitutioner – i et politisk og visionært perspektiv

- Oplæg og paneldebat med deltagelse af:
- Socialminister Benedikte Kiær
  - Formand for børne- og kulturudvalget i KL Jane Findahl
  - Formanden for Foreningen af Danske Døgninstitutioner Tine Theker Stryhn
  - Forbunds næstformand i Socialpædagogerne Benny Andersen
  - Børne- og Kulturchefforeningen Hanne Dollerup
  - Forældreforeningen FBU Alice Sørensen
  - En repræsentant for børnene og de unge Lisbeth Zornig Andersen

12.00 Frokost

13.00 Fremtidens døgninstitutioner – i et fagligt og organisatorisk perspektiv

Vælg en af følgende 4 workshops:

Workshop 1 Døgninstitutionernes indsats overfor små og mindre børn

Workshop 2 En sammenhængende indsats

Workshop 3 Kommunalt samarbejde om døgninstitutioner med en specialiseret indsats

Workshop 4 Ungegruppen og døgninstitutioner

15.00 Fremtidens døgninstitutioner – i et videns- og forskningsperspektiv

Under denne overskrift vil vi sætte fokus på den forskning og vidensproduktion, der er om og på døgninstitutionsområdet.

v. Kirsten Elisa Petersen, lektor ved DPU, og Ole Steen Kristensen, prof. cand.psych. ved Århus Universitet

16.00 Fangekoret fra Vridsløselille afslutter konferencen

Tilmeldingsfrist: 25. august. Pris: 750 kroner

Se hele programmet og tilmeld dig på www.sl.dk/doegnkconf

SOCIALPÆDAGGERNE I MEDIERNE

Vi sætter flest børn bag tremmer

Arbejderen 30. juni

Danmark har en kedelig rekord i Norden, når det handler om at sætte børn i fængsel. Sidste år sad 316 børn og unge i voksenfængsel, mens de ventede på en plads i en særligt sikret ungdomsinstitution, skriver Socialpædagogerne. Året før var tallet 283. 'Det er så frygteligt, at vi fortsat smider børn i voksenfængsel i dette land. På trods af, at vi ved – og al forskning viser – at det kan have katastrofale følger for de unge. Fængsler virker jo nærmest mod hensigten,' siger Socialpædagogernes formand, Kirsten Nissen. Hun advarer mod konsekvenserne, når kommunerne samtidig skærer ned på de pladser, der skal tage imod de unge efter de sikrede institutioner.

Mindre hjælp til handicappede

Arbejderen 29. juni

Socialpædagogerne advarer kraftigt imod en udvikling, hvor kommunerne i højere grad selv kan beslutte, hvilke tilbud de vil give handicappede og udsatte. Kommunerne skal bruge færre penge på den enkelte handicappede. Det fremgår af den økonomiske nulvækstafale, som tidligere på måneden blev indgået mellem regeringen og Kommunernes Landsforening. 'Det er et stort demokratisk problem, når Kommunernes Landsforening og regeringen på den måde begynder at tinge om de udsatte gruppers retssikkerhed under økonomiforhandlingerne. Hvis kommunerne fremover selv skal vurdere, hvilke borgere de har råd til at hjælpe, så kan jeg godt have en frygt for, at de sætter overliggeren, så den i højere grad passer kommunekassen end den enkelte borgers behov,' siger han.

'Handicappede er blevet de nye indvandrere'

Information 28. juni

Handicappede bliver i stigende grad omtalt som en tung samfundsøkonomisk byrde. Det får nu flere organisationer til at protestere mod en retorik, de finder helt uacceptabelt. 'Der er sket et skred i måden, vi taler om handicappede på. Det minder om det skred, der er sket i retorikken om flygtninge- og indvandrere,' siger

formand for Socialpædagogernes Landsforbund, Kirsten Nissen. Hun peger på, at man siden 1980 og frem har forbedret forholdene for de handicappede og de pædagoger, der skal drage omsorg for dem. Nu går det den helt forkerte vej: 'Der ikke tale om en udvikling men en afspecialisering af området,' siger Kirsten Nissen. Kommunernes Landsforenings formand, Jan Trøjborg (S), satte det omkostningsfulde specialområde til debat ved de netop overståede økonomiforhandlinger med regeringen – omkostningerne måtte ned, mente KL-formanden, hvis forgænger Erik Fabrin tidligere har omtalt specialområdet som 'en gøgeunge', der æder sig ind på normalområdet. Og det er en helt uacceptabelt, mener Kirsten Nissen. 'Man er i færd med at nedgøre et område, så det bliver legitimt ikke at overholde loven. Men folk har ret til de tilbud, der kompenserer for deres handicap og gør dem i stand til at leve så normalt som muligt,' siger hun.

Børn i fængsel er socialpolitik uden hoved eller hale

DK-Nyt 28. juni

Danmark har en kedelig rekord i Norden når det handler om at sætte børn i fængsel. Og endnu ikke offentliggjorte tal fra Danske Regioner viser, at tendensen fortsætter. Sidste år sad 316 børn og unge i voksenfængsel, mens de ventede på en plads i en særlig sikret ungdomsinstitution. Året før var tallet 283. Det rimer skidt med, at kommunerne samtidig skærer ned på de pladser, der skal tage imod de unge efter de sikrede institutioner. Tallene viser også, at landets sikrede institutioner i stigende grad har svært ved at følge med efterspørgslen på pladser til de unge. I 2008 måtte de af pladsmangel afvise 283 unge, og sidste år var tallet vokset til 434. Af dem måtte 316 tilbringe ventetiden i fængsler, og det er også en stigning i forhold til året før, da 210 unge sad i fængsel, mens de ventede på en sikret plads. De tal ryster Kirsten Nissen: 'Det er så frygteligt, at vi fortsat smider børn i voksenfængsel i dette land. På trods af, at vi ved – og al forskning viser – at det kan have katastrofale følger for de unge. Fængsler virker jo nærmest mod hensigten, når det handler om at resocialisere den her

gruppe unge. På den måde svigter vi de unge dobbelt; Først sender vi dem i fængsel. Og siden tilbyder vi dem ingen ordentlig udsusning eller anstændig behandlingsmulighed. Et stigende antal kommuner ikke bruger de særlige åbne pladser til de unge, men i stedet placerer de unge på kommunens egne klubværelser, og at institutionerne dermed tvinges til at lukke,' siger Kirsten Nissen.

Kommuner lukker specialiserede tilbud for at spare

TV2 Fyn 25. juni

Stramme budgetter får mange kommuner til at hjemtage børn og unge fra specialiserede tilbud til egne tilbud. Det betyder en uheldig afspecialisering, og i mange tilfælde også et svigt af de børn og unge, som har brug for kompetent og varig voksenkontakt.

Forarget over borgmesters udmelding

Danske Kommuner 24. juni

171 problemskabende udviklingshæmmede koster samfundet over en halv milliard kroner om året. Det har fået borgmester Carsten Kissmeyer (V) fra Ikast-Brande Kommune til at efterlyse bedre muligheder for at tvangsmedicinere og fiksere problemskaberne. Ønsket bliver imidlertid afvist på det skarpeste af både fagforeningen Socialpædagogerne og Landsforeningen LEV. Socialpædagogernes formand Kirsten Nissen betegner det som en middelalderlig tanke.

'Den er ikke gangbar i et moderne samfund, som blandt andet er kendetegnet ved, at vi behandler vores socialt udsatte grupper ordentligt og anstændigt,' erklærer hun. Hos LEV konstaterer formand Sytter Kristensen, at kommunerne i stigende grad taler om tvang, når det gælder de krævende udviklingshæmmede. 'Vi har i det seneste år set og hørt stadig flere kommunale topfolk udtale sig nedsættende om mennesker med udviklingshæmning. De er ikke længere mennesker med behov, men en økonomisk byrde,' lyder det fra LEV-formanden.

Kommuner bør gå sammen om specialiserede tilbud

DK-Nyt 24. juni

Det landsdækkende netværk Videnssteamet har netop offentliggjort en kortlægning af indsatsen på voksenhandicapområdet. Undersøgelsen viser, at 171 svært handicappede mennesker tilsammen koster 523 millioner kroner om året. Undersøgelsen får blandt en borgmester til at udtale, at det er på tide at se mere lempeligt på reglerne for tvangsmedicinering og fiksering af denne gruppe borgere. Det er ikke en holdning, der deles af Socialpædagogernes formand Kirsten Nissen: 'Det er en middelalderlig tanke, som ikke er gangbar i et moderne samfund, som blandt andet er kendetegnet ved, at vi behandler vores socialt udsatte grupper ordentligt og anstændigt. Så i stedet for at diskutere den slags uhyrligheder synes jeg tiden er moden til at sætte spørgsmålstegn ved fornuften i, at alle 98 kommuner i stigende omfang hjemtager deres borgere til dyrere enkeltmandsprojekter. Selv en gennemsnitskommune med 55 000 indbyggere er for lille til at kunne løfte sådan en tung opgave selv. Det giver langt mere mening for kommunerne at gå sammen i forpligtende samarbejder på tværs af kommunegrænserne. På den måde kan man holde udgifterne til fx administration på et fornuftigt niveau. Og opretholde en forsvarlig faglighed i indsatsen over for de udsatte grupper.'

171 voksne handicappede koster 523 millioner kroner om året

Radioavisen 23. juni

Kortlægning fra Videnssteamet viser, at kommunerne gruppe borgere, der koster stoe penge årligt, fordi de har hvad der betegnes som 'problemskabende adfærd'. Det får borgmester carsten Kissmeyer fra Ikast kommune til påpege, at man bør begynde at se på anderledes frit på tvangsmedicinering og fiksering af den type handicappede borgere. 'Sådan tænkte man i middelalderen. Ikek i dag,' siegr Socialpædagogernes formand Kirsten Nissen til radioavisen. Hun understreger, at kommunerne i højere grad skal gå sammen om at oprette og drive den slags specialiserede tilbud. Ellers må opgaven lægges ud til regionerne.

Udsatte unge har brug for stabilitet

DK-Nyt 15. juni

Forebyggende tiltag over for udsatte unge kan ikke erstatte en anbringelse. Det viser en ny rapport fra SFI af unge i alderen 14 til 16 år. Undersøgelsen har set på effekterne af forebyggende indsats i eget miljø sammenlignet med effekterne af anbringelse. Og konklusionen er altså,

at forebyggende foranstaltninger ikke sådan lige kan erstatte anbringelser. Begge indsatser har deres styrker og svagheder. 'Undersøgelsens konklusion viser med al ønskelig tydelighed, at det er vigtigt, at vi ser på hver enkelt unges situation og vurderer, hvad der i hvert tilfælde giver bedst mening. Vi kan ikke bare rulle standardløsninger ud og så tro, at vi kan lykkes med indsatsen over

for de unge. En anbringelse er fx en bedre løsning, hvis man vil sætte ind over for misbrugsproblemer hos den unge, end en foranstaltning, hvor den unge bliver i eget miljø. Og omvendt er en forebyggende foranstaltning bedst til at ændre unges udadreagerende adfærd, eller til at få den unge og familien som helhed til at fungere bedre, fordi fx familiebehandling har fokus på hele familien og ikke kun på

den unge, som anbringelse har. Så en individuel vurdering er alfa omega for at indsatsen lykkes,' siger Benny Andersen.

Redaktionen er afsluttet onsdag den 30. juni 2010. Se flere presseklip på www.sl.dk/slmedierne

Netværkskonference

i faglig netværk for socialpædagoger der arbejder med senhjerneskadede
8. og 9. november 2010 på Vingstedcentret i Vejle

I år har vi ud fra medlemmernes ønsker sammensat et program med fire spændende foredrag

1. dag: John Zeuthen med 'At overvinde forstyrrende tanker og følelser i samarbejdet med den senhjerneskadede borger' og Kjeld Fredens med 'Hvordan omsættes neuropædagogiske kundskaber i praksis'

2. dag: Bo Hjelskov med 'Håndtering af problemskabende adfærd, kravafvisning og konflikt' og Knud Ramian med 'Metoder til vidensbasering, udvikling og dokumentation'

Tilmeldingsfrist: 3. september 2010

Tilmelding og yderligere information på www.sl.dk/kalender

Konference og landsmøde for familieplejere Vejle Center Hotel den 27.-28. september 2010

Familieplejere i centrum

Kost og trivsel hos familieplejere v/Frede Bräuner, Relationer og egenpleje hos familieplejere v.Anja Leavens. Livsglæde og arbejdsglæde hos familieplejere v. Karin Torp

Tilmeldingsfrist: 11. august 2010

Tilmelding og yderligere information på www.sl.dk/familieplejere

KREDSNYT

BORNHOLM

Bliv klogere på din Pensionsordning i PKA**27. oktober kl. 16.30 – 20.00**

Hotel Fredensborg, Strandvejen 116, Rønne. Informations-/Seniormøde. Første del af mødet vil være et generelt informationsmøde og den sidste time vil specifikt henvende sig til medlemmer 58+. Tilmelding senest den 8. oktober til bornholm@sl.dk eller 7248 6650.

MIDT- OG VESTJYLLAND

Generalforsamling i SL-Fællesklubben Silkeborg**25. august kl. 19.00**

Unge Centret, Kejlstrupvej 90. En deltager fra kreds Midt- og Vestjylland vil være til stede og fortælle om, hvad er aktuelt for tiden. Dagsorden i følge vedtægterne kan ses på kredsens hjemmeside. Skriftlige forslag, der ønskes behandlet, skal foreliges bestyrelsen og indsendes senest 14 dage før afholdelsen til: SL-Fællesklubben, c/o Ebbe Bæk, Drosselvej 17, 8600 Silkeborg, eller e-mail: slklubben@gmail.com. Efter generalforsamlingen vil SL-Fællesklubben være vært med et lettere traktement. Tilmelding hertil senest mandag den 23. august på slklubben@gmail.com. Vel mødt!

MIDTSJÆLLAND

Familieplejernes Dag i Midtsjælland**1. september kl. 9.00**

Nørregade 8, 4100 Ringsted. Kl. 09.00 Morgenkaffe og brød. Kl. 09.30 Generalforsamling. Beretning fra Styregruppen. Valg til styregruppen 2011. Fremtidigt arbejde. Kl. 10.00 Pause. Kl. 10.15 Familieplejekontrakten. Familieplejekontrakten er vores skriftlige aftale med den anbringende kommune. Her er bestemt, hvilke retningslinjer og forpligtelser, vi har som familieplejere. Ligeledes skulle kontrakten gerne sikre kvalitet i anbringelsen for både det anbragte barn og familieplejeren. Hvordan ser din kontrakt ud? Du er velkommen til at medbringe din kontrakt. Kreds-kontoret stiller to faglige konsulenter og 'kontrakteksperter' til rådighed. De faglige konsulenter

vil med udgangspunkt i vores medbragte kontrakter gennemgå, hvad en familieplejekontrakt skal/kan/burde indeholde. Kl. 13.00 Serveres en sandwich. Tilmelding senest den 27. august til midtsjaelland@sl.dk eller på tlf. 7248 6550

NORDJYLLAND

Cafemøder for familieplejere

Møderne afholdes 2. juni og 24. november hos Socialpædagogerne, Skansevej 90B, 9400 Nørresundby fra kl. 9-12. Som noget nyt vil vi afholde Cafemøder i 2010. Indhold vil være aktuelle emner og ellers et rum til udveksling af løst og fast. Der er ikke tilmelding til møderne, så bare mød op!

Sommerudflugt til Livø – en ø i Limfjorden**21. august kl. 8.30 – 21.00**

Mødested: Gartneriet Kantine, Viren 14, Vodskov. Kl. 8.30 Morgenkaffe 'Gartneriet Kantine' Viren 14 (Hammer Bakker) Vodskov. Kl. 9.30 Afgang med bus til Rønbjerg. Kl. 11.00 Afgang med færgeren til Livø. Kl. 12.30 Frokost på Livø Kro (- drikkevarer). Kl. 13.30 Guidet tur Livø rundt Kl. 15.30 Afgang med færgen til Rønbjerg. Kl. 17.30 Ankomst til Gartneriet og grill aften. Pris: Voksen:125 kr. Børn under 12 år: 50 kr. Tilmelding senest den 9. august, med navn, cpr. nr. og alder på børn, til Socialpædagogerne Nordjylland, Skansevej 90B, 9400 Nørresundby, tlf. 7248 6100 eller mail: nordjylland@sl.dk

Sommertid

Åbningstiden i din Faglig afdeling er tirsdag til fredag fra kl. 09-12, i uge 27 til 31 (begge uger inkl.). I dette tidsrum er der åbent for telefoniske og personlige henvendelser. Der kan laves aftaler om personlige møder udenfor dette tidspunkt.

STORSTRØM

Familieplejernes dag**1. september kl. 9.00 – 14.30**

3F's lokaler, Vingevej 1, 4760 Vordingborg. Generalforsamling i netværket for familieplejere i kreds Storstrøm. Netværkets vedtægter kan læses på

kredsens hjemmeside, www.sl.dk/storstrøm under fanebladet Familieplejere. Benny Andersen, næstformand hos Socialpædagogerne, fortæller om den aktuelle status på familieplejeområdet. Der bliver tid til debat med Benny. Vi giver en sandwich til frokost. Charlotte Rohde Larsen fra Psykinfo fortæller om centrets arbejde, og hvad man som familieplejer kan bruge centret til. Arrangementet er gratis for medlemmer. Ikke medlemmer opkræves kr. 150,-. Medlemmer fra kreds Midtsjælland er velkomne. Tilmelding senest den 18. august til storstroem@sl.dk eller www.sl.dk/storstrøm

SYDJYLLAND

Sommerudflugt til Egeskov, spisning på Gelsted Kro**25. august kl. 10.30**

Vi mødes ved hovedindgangen. Pris for medlemmer 150 kr. + adgang til slottet 45 kr. Ikke medlemmer 250 kr + adgang til slottet 45 kr. Medbragt frokost må spises i parken Transport i egne bil (evt. samkørsel). Tilmelding senest den 18. august til Vitha Lindholm tlf. 7612 3856 eller Arne Larsen tlf. 7544 5488

Familieplejernes dag**1. september kl. 9.00**

University College Syd, Dyrehavevej 116, 6000 Kolding. Traditionen tro afholdes familieplejernes dag 1. september. I år har vi fået Cand. psych John Zeuthen til at komme med oplæg om Neuropædagogik. Læs mere på: www.sl.dk/sydjylland. Tilmelding senest den 23. august.

ØSTJYLLAND

Cafémøde for familieplejere**22. september kl. 9.30 – 12.30**

Socialpædagogerne Østjylland, Søren Frichs Vej 42 C, 8230 Åbyhøj. Læs mere på kredsens hjemmeside under sektioner og udvalg: sl.dk/ostjylland Tilmelding til Lilli Bach, tlf. 5133 8957 / mail toesen@andersen.tdcadsl.dk

DELTA I SOCIALPÆDAGOGENS
FACEBOOK-GRUPPE

ET RUM FOR FAGLIG REFLEKTION
OG ERFARINGSUDVEKSLING

SL.DK/FACEBOOK

KALENDER

Omtale i vores aktivitetskalender må højst fylde 50 ord, dvs. arrangementets titel, tid og sted, deltagerbetaling, optagelseskriterier og frister.

Medlemmernes pensionsordning – overblik og indsigt Introduktionskursus for tillidsrepræsentanter

Kurset er for tillidsrepræsentanter og -suppleanter, ansatte og bestyrelsesmedlemmer i de faglige organisationer samt andre, som har brug for viden om den pensionsordning, de og deres kolleger har i PKA.

Vi tilbyder en gennemgang, som giver et indblik i hvordan pensionsordningen er sammensat. PKA betaler kursus- og rejseudgifter. Kurset betragtes som led i de faglige organisationers egen uddannelse af tillidsrepræsentanter. Deltagerne kan derfor forvente at få tjenestefrihed efter gældende regler. Pensionskassen refunderer tabt arbejdsfortjeneste efter aftale mellem PKA og den faglige organisation. Kurset varer en dag, og i 2010 tilbyder vi 6 kurser rundt omkring i landet. Læs mere på www.pka.dk under 'Pensionskasserne' og 'Møder og kurser'. Her kan du også se, hvordan du tilmelder dig.

18. august kl. 13.00 – 20.00

Kultur der Dur 2010

Plænen, Bank Mikkelsensvej i Gentofte. Entre på dagen 200 kr. børn op til 15 år 100 kr. Forsalg 150 kr. børn 75 kr. Billetter sælges i forsalg fra 1. juli – 6. august hos:

Cafe Dukkehuset, 3957 3372.

Job- & Aktivitetcentret, 4528 0528.

Jac-Sydvest, Aktivitetcentret i Ishøj, 4354 0233, lokal 14.

Værkstedet Hesselager, 4043 2124.

Hulegården, 3638 3716

Kultur der Dur byder på musik, boder og aktiviteter: Johnny Reimar og Hørkær kor, 'Musik til kaffen', Hørkær Band, Fede Finn og Funny Boyz, Solhusenes kor, Abbatizer – Abba Kopi Band, TH Band, Job og Aktivitetcentrets kor, DJ Suleyman Benli

16. – 17. september

Recovery-konference

Om pædagogikken i socialpsykiatrien: Om blandt andet recovery i praksis, bruger-positioner og værdier og praksis i recovery-orienterede organisationer og tilbud. Sted: Comwell Rebild Bakker, Skørping. Arrangør: UC Nordjylland og UC Syddanmark. Pris: Mellem 1.375-3.505. Læs mere på www.ucsyd.dk, klik på 'Efter- og videreuddannelse' og derefter på 'Efter- og videreuddannelse, UC Syd'

27. august kl. 9.00 – 15.30

Temadag: Konflikt uden konfrontation

Psykolog Bo Hejlskov står for temadagen, som er en del af Projekt Vold som Udtryksform. Her bliver deltagerne gennem oplæg og metoder klædt fagligt på til at undgå vold og trusler i temaer som Personalets tænkning om brugeren, Konflikter og metoder, Tilgangen til konflikter, Kravtilpasning, Rogivende håndtering (Low Arousal-metoden blandt andet) og Afledning. Arrangør: Socialt Udviklingscenter SUS. Sted: Hotel Radisson Blu Scandinavia Amager Boulevard 70 2300 København S. Pris: 575 kr. inkl. materialer og forplejning. Tilmelding senest 2. august på www.sus.dk under Arrangementer

9. september kl. 9.30 – 16.00

Konference: De Utrolige År med Carolyn Webster-Stratton

Konference, hvor Carolyn Webster-Stratton fortæller om de evidensbaserede programmer, hun har forsket i og udviklet gennem de seneste 25 år. Programserien De Utrolige År har til formål at øge trivlsen i familier med børn, som har en udadreagerende og vanskelig adfærd. Målgruppen er børn og familier med børn i alderen 0-12 år. Programmerne er

rettet mod henholdsvis forældrene, de professionelle omkring børnene og endelig børnene selv. De Utrolige År kan med andre ord anvendes i en helhedsorienteret social indsats. Arrangør: Servicestyrelsen. Sted: Radisson Blu H.C. Andersen Hotel, Odense. Pris: 600 kr. Se mere på www.servicestyrelsen.dk

29. september kl. 9.30 – 16.30

Konference: Fremtidens døgninstitutioner

Målgruppen er døgninstitutioner, kommunale politikere, kommunale medarbejdere og ledere med driftsansvar for døgninstitutioner og unge. Interesseorganisationer og andre interessenter på området. Socialpædagogerne ønsker at sætte fokus på døgninstitutionsområdet – på indholdet, på mulighederne og på udviklingspotentialerne. Hvad vil samfundet, ministeriet, de folkevalgte, kommunerne, medarbejderne og børnene med døgninstitutionerne fremover? Hvordan sikrer vi en optimal faglig indsats på døgninstitutionerne? Sted: Odense Congress Center, Ørbækvej 350, 5220 Odense SØ. Pris: 750 kr. Arrangør: Socialpædagogerne. Tilmeldingsfrist: Onsdag den 25. august.

SOCIALPÆDAGOGERNES KLAGENÆVN

Hvis du vil klage...

Hvis du mener, at der er begået fejl eller forsømmelser ved behandling af din sag – enten i kredsen eller i forbundet – kan du få din klage behandlet af Socialpædagogernes Klagenævn.

For at Socialpædagogernes klagenævn kan behandle en sag, skal du først have udnyttet det interne klagesystem i Socialpædagogerne. Sagen må endvidere ikke være rejst ved domstolene.

Klagenævnet består af en dommer samt to medlemmer af Socialpædagogerne. Nævnet er uafhængigt af Socialpædagogerne og nævnets udtalelser er vejledende.

Hvad kan du klage over:

Du kan klage over sagsbehandlingen i Socialpædagogerne i individuelle medlemssager, hvor du som medlem har en væsentlig, individuel interesse. En individuel medlemssag er eksempelvis en afskedigelsessag, en arbejdsskadesag, en social sag eller en lønsag, hvor Socialpædagogerne har bistået dig.

Du kan ikke klage over forbundets kollektive interessevaretagelse, eksempelvis overenskomstresultat, eller generelle fagpolitiske beslutninger truffet af forbundet.

Klagevejledning:

Ved sagens afslutning vil du modtage en klagevejledning fra Socialpædagogerne.

I forbindelse med indgåelse af indivi-

duelle lønaftaler vil du ikke modtage en klagevejledning. Du har dog fortsat mulighed for at klage over Socialpædagogernes bistand i forbindelse med indgåelse af lønaftaler.

Klagefrist:

Din klage skal være Socialpædagogerne/Klagenævnet i hænde senest fire uger efter at du har modtaget afgørelsen. I forbindelse med individuelle lønaftaler er der ingen klagefrist.

Kreds niveau:

Hvis du vil klage over fejl og forsømmelser i forbindelse med en sag, der er behandlet i kredsen, skal du først klage til kredsbestyrelsen.

Forbunds niveau:

Hvis du er utilfreds med kredsbestyrelsens afgørelse, kan du herefter klage til Socialpædagogernes Forretningsudvalg.

Klagenævn:

Såfremt du er utilfreds med Forretningsudvalgets afgørelse, kan du klage til Socialpædagogernes Klagenævn. Klagenævnet har adresse udenfor Socialpædagogerne og din skriftlige klage skal derfor sendes til:

**Socialpædagogernes Klagenævn
c/o landsdommer Tine Vuust
Østre Landsret
Bredgade 59
1260 København K**

Hvornår var det nu var?

Af Jens Nielsen, jni@sl.dk

Det kan være ganske svært at gennemskue, hvornår noget er blevet sagt og skrevet. Arbejdslivet kører jo nogle gange i ring. For eksempel: 'De diskussioner, vi har nu, ligner betænkeligt dem, vi havde for ti år siden'. Eller: 'Den model, ledelsen nu prøver at lave, har vi prøvet før – og der virkede den heller ikke'...

Og se blot på dette citat, som Socialpædagogernes næstformand Benny Andersen yndede at drille tilhørerne med, når han var ude og tale i forbindelse med debatten om kommunalreformen:

'Vi arbejdede hårdt, men hver gang det begyndte at fungere, blev nye planer om omorganisering iværksat. Jeg lærte mig senere hen i livet, at vi er tilbøjelige til at møde enhver ny situation gennem omorganisering, og jeg lærte også, hvilken vidunderlig metode dette er til at skabe illusion om fremgang, mens det i virkeligheden forårsager kaos, ineffektivitet og demoralisering'.

Der blev nikked rundt om i salen, det var sådan det var ude på arbejdspladserne – og stor var overraskelsen derfor, da det blev afsløret, at citatet stammede fra den romerske embedsmand Cajus Petronius, der døde i år 65 e.Kr.

Denne lille gimmick har vi på redaktionen længe gerne villet lave med læserne. Og nu, hvor PRIK-panelet er sendt på ferie, skal det være. Vi har derfor bladet tilbage i gamle numre af Socialpædagogen og dets forgænger, der fra 1941 og frem 1967 hed Børnesagsarbejderen, og har saket i gamle artikler og indlæg, hvor faget og socialpolitikken bliver debatteret.

Sommeren over – i dette og de efterfølgende fire numre – bringer vi her på bagsiden et citat eller to, og så skal du, kære læser, gætte hvornår citaterne stammer fra. Vi hjælper lidt med tre svarmuligheder – men pas på, det er ikke alting, der er, som de ser ud til...

Her er første citat:

'Ved vi nok om, hvordan den pædagogiske målsætning og tilrettelæggelse af arbejdet svarer til institutionernes udbygning? [...]

Det må vi nok i øjeblikket svare nej til. Der har kun i uhyre beskedent omfang været iværksat forskning inden for arbejdet i de værnende institutioner.

Vi ved ikke nok *indadtil*, altså med hensyn til det billede, institutionerne selv har af deres arbejde, og med hensyn til det billede, direktoratet har af det.

Vi ved vist heller ikke nok *udadtil*, hvis vi tænker på det billede, offentligheden har af institutionernes arbejde og det billede, der dermed tegner sig for lovgivningsmagt og bevillende myndigheder'

Fra hvilket år stammer dette citat?

1957   1967   1977

Læs svaret i næste nummer af Socialpædagogen.

Du kan også deltage konkurrencen om to flasker vin. Hvis du vil deltage, skal du sende dit svar på mail til quiz@sl.dk senest tirsdag den 20. juli. Har flere svaret rigtigt, trækker vi lod mellem de rigtige besvarelser. Vær dog opmærksom på, at præmierne først kommer til 'udbetaling' midt i august. Vinderen af hver runde af quizen får direkte besked.